

รายงานฉบับสมบูรณ์

การฝึกอบรมหลักสูตร “กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจและภาษีระหว่างประเทศ”

ณ มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจแห่งเวียนนา

สาธารณรัฐออสเตรีย

Training Program on International Tax Law and

European Union Tax Law

At Vienna University of Economics and Business

กลุ่มที่ 5

ระหว่างวันที่ 19 ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2557

รายนามคณะผู้จัดทำ

นายชูเกียรติ ดิลกแพทย์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

นางจิรารรรณ สุญานวนิชกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์

นายเลิศชาย จิวะชาติ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓

นายสุกิจ เชื้ออินทร์ ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นางสาวดุขตี พิษยภิญโญ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกอง

ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นายสุภิชัย สิริชัยรังสรรค์ ผู้พิพากษาศาลแพ่งธนบุรี

คำนำ

ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจและภาษีระหว่างประเทศ (International Tax Law and European Union Tax Law) แก่คณะผู้พิพากษา ณ มหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจแห่งเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ระหว่างวันที่ 19 ถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2557 ซึ่งระหว่างการอบรมนี้ได้มีการบรรยายเกี่ยวกับแนวความคิดหลักการ ขอบเขตอำนาจการพิจารณา และประเภทคดีทางภาษีระหว่างประเทศ รวมทั้งในประเทศสหภาพยุโรป คณะผู้จัดทำกลุ่มที่ 5 ได้รับมอบหมายให้รวบรวมและเรียบเรียงคำอธิบายหมวดวิชาบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครั้งนี้และได้จัดทำรายงานเล่มนี้ขึ้น เพื่อใช้ในการทบทวนความรู้และเป็นแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าทางวิชาการต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังว่าคำอธิบายกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจและภาษีระหว่างประเทศเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาวិชากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจและภาษีระหว่างประเทศ และหากมีข้อควรแก้ไขประการใด ขอโปรดแจ้งคณะผู้จัดทำด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

คณะผู้จัดทำ

1 กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
รายนามคณะผู้จัดทำ	i
คำนำ	ii
บทที่ 1 ความขัดแย้งอันมีข้อจำกัดและการปฏิบัติตามสนธิสัญญา ทางภาษีของห้างหุ้นส่วน	1
บทที่ 2 การยกเว้นภาษีและการเครดิตภาษี และหลักการไม่เลือกปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนข้อมูล	11
2.1 การยกเว้นภาษี	11
2.2 การเครดิตภาษี	13
2.3 หลักการไม่เลือกปฏิบัติ	14
2.4 การแลกเปลี่ยนข้อมูล	16
บทที่ 3 มาตรการเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อน และการแลกเปลี่ยนข้อมูล	18
3.1 มาตรการเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อน	18
3.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูล	27
บทที่ 4 การศึกษากฎหมายภาษีในประเทศสหภาพยุโรป	37
บทที่ 5 พัฒนาการทางภาษีของ OECD และ UN	39
บทที่ 6 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการควรรวมกิจการของสหภาพยุโรป	47
	หน้า

บทที่ 7	การให้การช่วยเหลือของรัฐที่เกี่ยวกับปัญหา เฉพาะเจาะจงในเรื่องภาษี	50
บทที่ 8	พัฒนาการทางนโยบายภาษีของสหภาพยุโรป : ภาษีทางตรง	58
บทที่ 9	พัฒนาการทางนโยบายภาษีของสหภาพยุโรป : การยกเว้นกฎหมายธุรกรรมทางการเงิน	66

สำนักการต่างประเทศ

บทที่ 1

ความขัดแย้งอันมีข้อจำกัดและการปฏิบัติตามสนธิสัญญาทางภาษีของห้างหุ้นส่วน (Qualification conflicts and the tax treaty treatment of partnerships)

ความขัดแย้งและการปฏิบัติของสนธิสัญญาทางภาษีของห้างหุ้นส่วนนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญในประเทศยุโรปตะวันออกเป็นอย่างมาก โครงสร้างทางภาษีของห้างหุ้นส่วนมีปัญหามากมาย เริ่มจากตัวอย่างที่ตัดสินโดยศาลฎีกาในหลากหลายประเทศทั่วโลก

คดีแรก ตัดสินโดยศาลฎีกาประเทศอิตาลี เป็นเรื่องธนาคารและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการในประเทศญี่ปุ่นร่วมทุนกับห้างหุ้นส่วนจำกัดชื่อ Milton Gate ในประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วได้รับเงินปันผลจากประเทศอิตาลี สหรัฐอเมริกามีความเห็นว่าองค์กรที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ในทางภาษีนั้นมิใช่นิติบุคคล แต่เป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสหรือโปร่งผ่านที่ต้องมองทะลุไป เหมือนไม่มีตัวตน ขณะที่ประเทศอิตาลีตั้งบริษัทเพื่อลดภาระภาษี สหรัฐอเมริกาไม่พิจารณาในประเด็นของถิ่นที่อยู่ให้ และไม่ยอมรับตามข้อตกลงว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อนระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิตาลี ศาลอิตาลีถือว่าเป็นนิติบุคคลและได้รับประโยชน์ในทางภาษี อันขัดกับหลักขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD)

คดีที่สอง ตัดสินโดยศาลฎีกาประเทศแคนาดา เป็นเรื่องที่บริษัทแม่ในสหรัฐอเมริกา (Holding Company) ตั้งบริษัทลูกที่เป็นบริษัทรับผิดจำกัด (Limited Liability Company - LLC) มีสถานประกอบการถาวร (PE) ในประเทศแคนาดา ประเทศแคนาดาไม่ให้ประโยชน์ทางภาษีแก่สถานประกอบการถาวร ให้เหตุผลว่า บริษัทรับผิดจำกัดไม่ถือว่าเป็นนิติบุคคล เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา การตัดสินของศาลฎีกาขัดกับแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD)

คดีที่สาม ตัดสินโดยศาลสูงของอินเดีย ข้อเท็จจริงมีว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิด (Limited Liability Partnership – LLP) มีคนอังกฤษเป็นหุ้นส่วน มีสถานประกอบการถาวรอยู่ในประเทศอินเดีย ด้านอังกฤษมองว่า LLP ไม่มีตัวตน ไม่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในอังกฤษ จึงไม่ยอมรับข้อตกลงว่าด้วยการจัดภาษีซ้อนระหว่างอินเดียบ้างกับอังกฤษ แต่ศาลอินเดียมองว่า LLP มีตัวตน ข้อตกลงว่าด้วยการจัดภาษีซ้อนระหว่างอินเดียบ้างกับอังกฤษจึงใช้บังคับได้ ศาลสูงสุดของอินเดียจึงตัดสินคดีขัดกับหลักของ OECD

กรณีปัญหาทั่วไป

แนวคิดที่แตกต่างกันสองฝ่ายของการเรียกเก็บภาษีของห้างหุ้นส่วนในระบบภาษีระดับชาติ ปัญหาของ LLP หรือ LLC มีมากมาย และคำพิพากษาศาลสูงของทั้งสามประเทศไม่ยอมรับหลักการของ OECD กรณีตามปัญหาของคดีที่ศาลสูงทั้งสามประเทศตัดสินเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนนั้น สรุปได้ว่ามีประเทศที่ถือหลักโปร่งผ่านหรือ Transparency principle เช่น ประเทศเยอรมันนี ออสเตรเลีย โดยมีหลักการคือ ไม่มีการรับรู้รายได้หรือกำไรสำหรับห้างหุ้นส่วนในปีภาษี ถือว่าห้างหุ้นส่วนไม่ใช่บุคคลสำหรับความมุ่งหมายในการเสียภาษีเงินได้หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่การเก็บภาษีต้องเก็บจากตัวหุ้นส่วนแต่ละคน เมื่อห้างหุ้นส่วนมีรายได้ไม่มีการแจกจ่ายแก่ตัวหุ้นส่วนหรือไม่ ต้องถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนมีรายได้ในส่วนต่างๆที่ได้รับมิเช่นนั้นจะเกิดปัญหาการเก็บภาษีหลายชั้นหลายระดับ อีกทั้งไม่มีการนำเอาการดำเนินการทางธุรกิจตามทฤษฎี arm's length principle ระหว่างห้างหุ้นส่วนกับตัวหุ้นส่วนมาใช้บังคับ ปัญหาดังกล่าวรวมถึงการจ่ายเงินพิเศษ ตัวอย่างเช่น ดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมที่ตัวหุ้นส่วนจ่ายแก่ห้างหุ้นส่วน เมื่อห้างหุ้นส่วนไม่มีตัวตน จึงไม่ถือว่ามีเงินกู้ยืมเงิน ไม่ถือเป็นดอกเบี้ย ตามมาตรา 11 แห่ง OECD – Model Convention แต่อาจถือเป็นกำไร Business profits ตามมาตรา 7 ได้

ปัญหาต่อมาคือจะเกิดปัญหาภาษีซ้อนและเกิดปัญหาไม่เก็บภาษีซ้อน (double-taxation or double-non-taxation) จากหนังสือห้างหุ้นส่วนของ OECD มีตัวอย่างคดีมากมายแต่ OECD Report ไม่ผูกพันคำพิพากษาของแต่ละประเทศ ในส่วนของห้างหุ้นส่วนนั้นผู้จัดเก็บภาษีในแต่ละประเทศจะถือตาม OECD-MC แต่นักกฎหมายจะนำมาใช้ในฐานะเป็นเครื่องมือช่วยตีความ

นอกจากนี้เมื่อประเทศเหล่านี้มีมุมมองว่าห้างหุ้นส่วนมิใช่บุคคล ห้างหุ้นส่วนดังกล่าวจึงเป็นเพียงบุคคล (person) ตามมาตรา 3 แห่ง OECD – Model Convention ที่มีคำจำกัดความว่า the term “person” includes an individual, a company and other body of persons; ซึ่งสามารถมองไปร่งผ่านไปได้ เหล่าดอกเบียตามมาตรา 11 ก็ดี ค่าสิทธิตามมาตรา 12 ก็ดี อาจกลับกลายเป็นประโยชน์ทางธุรกิจ Business profits ตามมาตรา 7 ไปได้ ทั้งไม่เป็นห้างหุ้นส่วนที่มีถิ่นที่อยู่ (resident) ในรัฐนั้นๆ ตามมาตรา 4 แห่ง OECD – Model Convention เนื่องจากมิใช่บุคคลที่จะต้องรับผิดชอบชำระภาษีภายในรัฐนั้น ดังนั้นประเทศที่ถือหลัก transparency ห้างหุ้นส่วนจึงไม่มีภาระภาษีเพราะสนธิสัญญาทางภาษีไม่ถูกนำมาใช้บังคับ แต่ประเทศที่ถือหลัก intransparency ห้างหุ้นส่วนจะมีความรับผิดชอบชำระภาษีเนื่องจากสนธิสัญญาของห้างหุ้นส่วนบังคับใช้ ผลกระทบที่อาจเป็นไปได้สำหรับความแตกต่างของการปฏิบัติตามสนธิสัญญาภาษีและการบังคับใช้ ทำให้เกิดปัญหาภาษีซ้อนและกีดกันภาษีซ้อน

สำหรับประเทศไทยนั้นยอมรับว่าห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้ถือหุ้น เช่นเดียวกับประเทศบุลกาเรีย ดังนั้นไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นตัวหุ้นส่วนจะถูกปฏิบัติต่างหากจากห้างหุ้นส่วน ซึ่งจะทำให้สัญญากู้ยืมเงินตั้งตัวอย่างข้างต้นได้รับการยอมรับ สถานประกอบการถาวรก็ได้รับการยอมรับ นิติบุคคลจึงสามารถเสียภาษีเองได้

ประเทศที่ปฏิบัติตามหลักไม่ไปร่งผ่านไปหรือ Intransparency principle เช่น ประเทศในทวีปยุโรปตะวันออก โดยระบบภาษีมีความคล้ายเหมือนกับการปฏิบัติทางภาษีอากรต่อบริษัทจำกัด โดยหลักคือมีการเก็บภาษีจากกำไรของห้างหุ้นส่วนในระดับห้างหุ้นส่วนในปีภาษีสำหรับการรับรู้กำไร ไม่มีการจัดเก็บภาษีในระดับตัวหุ้นส่วนตราบเท่าที่กำไรนั้นมีได้มีการแจกจ่ายแก่ตัวหุ้นส่วน มีการเก็บภาษีในปีภาษีที่มีการแจกจ่ายกำไรในระดับตัวหุ้นส่วน ตัวอย่างเช่นมีการหักภาษี ณ ที่จ่าย มีการยอมรับหลักการดำเนินธุรกิจแบบ arm’s length principle ระหว่างห้างหุ้นส่วนกับตัวหุ้นส่วน ไม่เช่นนั้นแล้วจะมีการปิดบังซ่อนเร้นการแจกจ่ายกำไร

ผลของความแตกต่างในการปฏิบัติทางภาษีในระดับชาติของห้างหุ้นส่วนสำหรับกฎหมายสนธิสัญญาทางภาษี

ประการแรกมีประเด็นในเรื่องการได้สิทธิตามสนธิสัญญาทางภาษี ในมาตรา 1 ของ OECD Model Convention

ประการที่สองเรื่องความหมายของห้างหุ้นส่วนว่าเป็นบุคคล ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 ของ OECD Model Convention ซึ่งให้ความหมายของคำว่า บุคคล ในมาตรา 3 หมายรวมถึงปัจเจกบุคคล บริษัท และรูปแบบใดๆของบุคคล

ประการที่สาม ห้างหุ้นส่วน เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 4 ของ OECD Model Convention ซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ตามความประสงค์ของการตกลงหมายถึง บุคคลใดที่มีภาระต้องเสียภาษีภายใต้กฎหมายภายในของรัฐนั้น ไม่ว่าจะโดยเหตุผลของสถานที่ประกอบกิจการบริหารจัดการหรือเกณฑ์อื่น ๆ อันเป็นทำนองเดียวกัน ดังนั้นประเทศที่ถือหลักการโปร่งผ่านจะไม่มีควมรับผิดชอบทางภาษี ไม่มีสิทธิตามสนธิสัญญาทางภาษีสำหรับห้างหุ้นส่วน ส่วนประเทศที่ไม่ยึดถือหลักดังกล่าว จะต้องมีความรับผิดชอบในทางภาษี และได้สิทธิตามสนธิสัญญาทางภาษีสำหรับห้างหุ้นส่วน ผลดังกล่าวจะมีทั้งภาษีซ้อน และไม่มีการเก็บภาษีซ้อน

การให้ความคุ้มครองตามสนธิสัญญาทางภาษีในรัฐแหล่งเงินได้ ในฐานะคู่สัญญาพหุภาคีหลักทั่วไป ลำดับของห้างหุ้นส่วนตามกฎหมายของรัฐที่จดทะเบียนเป็นเด็ดขาด โดยรัฐแหล่งเงินได้จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายภายในของรัฐที่จดทะเบียนห้างหุ้นส่วน ทั้งนี้เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่าห้างหุ้นส่วนนั้นได้สิทธิประโยชน์ตามสนธิสัญญาในทางภาษีหรือไม่ หากรัฐที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนถือคุณสมบัติของห้างหุ้นส่วนในฐานะภายใต้บังคับทางภาษีที่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามสนธิสัญญา รัฐแหล่งเงินได้จะต้องถูกบังคับให้ปฏิบัติตามความเห็นดังกล่าว รัฐแหล่งเงินได้จำเป็นต้องยอมรับสิทธิตามสนธิสัญญาของห้างหุ้นส่วนแม้ว่ารัฐที่ห้างหุ้นส่วนได้จดทะเบียนจะถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่โปร่งผ่านตามกฎหมายภายในของรัฐนั้น

ตัวอย่างที่หนึ่งและที่ห้า

ห้างหุ้นส่วนตั้งขึ้นในรัฐที่หนึ่งโดยมีหุ้นส่วนสองคนอาศัยอยู่ในรัฐที่หนึ่ง ห้างหุ้นส่วนได้รับดอกเบี้ยและค่าสิทธิเป็นรายได้จากรัฐที่สองอันมิใช่รายได้ที่ได้รับเนื่องมาจากสถานประกอบการ

ถาวรในรัฐที่สอง รัฐที่หนึ่งเห็นว่าห้างหุ้นส่วนนั้นไม่สามารถเก็บภาษีได้ และไม่เป็นหน่วยภาษี รัฐที่สองเห็นว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่โปร่งผ่าน

ผลของเรื่องดอกเบีย หุ้นส่วนที่ไม่ใช่ห้างหุ้นส่วนได้รับสิทธิประโยชน์ทางสนธิสัญญาภาษี (เป็นการลดภาษีจากแหล่งเงินได้) รายได้ดอกเบียจึงถือว่าเป็นของหุ้นส่วนทั้งสองคนโดยตรง

ส่วนผลในเรื่องค่าสิทธินั้น ห้างหุ้นส่วนได้รับสิทธิประโยชน์ทางสนธิสัญญาภาษี (เป็นการลดภาษีจากแหล่งเงินได้) รายได้ค่าสิทธิจะไม่ถือว่าเป็นของตัวหุ้นส่วน

การให้ความคุ้มครองสนธิสัญญาทางภาษีในรัฐแหล่งเงินได้ กรณีไตรภาคี

หลักการที่จะใช้สำหรับสถานการณ์พหุภาคีโดยทั่วไปแล้วจะนำมาปรับใช้กับกรณีไตรภาคีด้วย อย่างไรก็ตามการนำมาปรับใช้ของหลักการเหล่านี้จะไม่มีปัญหาต่อเมื่อรัฐต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเห็นว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยภาษีทั้งโปร่งผ่านและไม่โปร่งผ่าน หลักการที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้จะไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้ต่อกรณีไตรภาคีทั้งหมด ซึ่งหากเกี่ยวข้องกับรัฐที่ถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนที่แตกต่างกัน ปัญหาการตีความอาจเกิดขึ้น ซึ่งก็คือภาษีซ้อน

ตัวอย่างที่สองและที่แปด

ห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นในรัฐที่สอง หุ้นส่วนทั้งสองคนอาศัยอยู่ในรัฐที่หนึ่ง ห้างหุ้นส่วนได้รับรายได้ดอกเบีย(ในตัวอย่างที่สอง) กับรายได้เงินปันผล (ในตัวอย่างที่แปด) จากรัฐที่สาม ที่ไม่ได้มีที่มาจากสถานประกอบการถาวรในรัฐที่สาม รัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดถือว่าเป็นห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยโปร่งผ่านสำหรับดอกเบีย และเป็นหน่วยที่ไม่โปร่งผ่านสำหรับเงินปันผล

ผล สำหรับดอกเบียนั้น หุ้นส่วนแต่ละคนที่ไม่ใช่ห้างหุ้นส่วนมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามสนธิสัญญาทางภาษี (เป็นการลดภาษีแหล่งเงินได้) เนื่องมาจากอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อน DTT ระหว่างรัฐที่หนึ่งและรัฐที่สาม รายได้ดอกเบียถือได้ว่าเป็นของหุ้นส่วนทั้งสองคนโดยตรง หากดอกเบียถือได้ว่าได้จากสถานประกอบการถาวรในรัฐที่สองแล้ว รัฐที่หนึ่งจะไม่มีสิทธิที่เกี่ยวข้องกับรัฐที่สอง (ตามมาตรา 7 ของอนุสัญญา)

ส่วนเรื่องเงินปันผลนั้น ห้างหุ้นส่วนมีสิทธิได้รับประโยชน์จากสนธิสัญญาทางภาษี (เป็นการลดภาษีจากแหล่งเงินได้) และถูกเก็บภาษีบริษัทโดยภาษีเงินได้ในรัฐที่สอง เงินปันผลจะไม่ถือว่าเป็นของตัวหุ้นส่วนแต่ละคน

ตัวอย่างที่สาม

ห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นในรัฐที่สอง ส่วนตัวหุ้นส่วนทั้งหมดมีถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในรัฐที่หนึ่ง รัฐที่สองและรัฐที่สามต่างถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่ไปร้งผ่าน แต่รัฐที่หนึ่งถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่ไม่ไปร้งผ่าน ห้างหุ้นส่วนได้รับกำไรทางธุรกิจจากรัฐที่สามซึ่งไม่ได้มาเนื่องจากการมีสถานประกอบการถาวรในรัฐที่สาม

ผลก็คือ ในรัฐที่สาม (และรัฐที่สอง) หุ้นส่วนจะต้องถูกเก็บภาษี (ความรับผิดในทางภาษีอย่างจำกัดในรัฐที่สามและเป็นไปได้ในรัฐที่สองด้วย) ในรัฐที่หนึ่ง หุ้นส่วนแต่ละคนจะไม่ถูกเก็บภาษีจากเงินได้ที่ถือว่ามาจากห้างหุ้นส่วนที่ไม่ไปร้งผ่าน ตามกฎหมายแห่งชาติของรัฐที่หนึ่งอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อนระหว่างรัฐที่หนึ่งกับรัฐที่สาม และระหว่างรัฐที่สองกับรัฐที่สาม จะไม่มีผลใช้บังคับในระดับของห้างหุ้นส่วนหรือไม่ใช้บังคับในระดับของตัวหุ้นส่วน ภาษีซ้อนอาจเป็นผลจากเรื่องดังกล่าว (ในรัฐที่สองและรัฐที่สาม)

ตัวอย่างที่เก้า

ห้างหุ้นส่วนจัดตั้งขึ้นในรัฐที่สอง หุ้นส่วนมีถิ่นที่อยู่อาศัยในรัฐที่หนึ่ง ห้างหุ้นส่วนถือหุ้นอยู่ในบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่สาม บริษัทจ่ายเงินปันผลแก่ห้างหุ้นส่วน รัฐที่สองและรัฐที่สามถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่ไม่ไปร้งผ่าน ขณะที่รัฐที่หนึ่งถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่ไปร้งผ่าน

ผลคือ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อนระหว่างรัฐที่หนึ่งและรัฐที่สามสามารถนำมาใช้บังคับได้สำหรับตัวหุ้นส่วน อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อนระหว่างรัฐที่สองและรัฐที่สามสามารถนำมาใช้บังคับได้กับห้างหุ้นส่วน โดยสรุป อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดภาษีซ้อนที่ให้ประโยชน์เกี่ยวกับอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ดีที่สุดสำหรับรายได้จากเงินปันผลจะถูกนำมาใช้บังคับ

ความคุ้มครองตามสนธิสัญญาทางภาษีสำหรับรัฐถิ่นที่อยู่ของตัวหุ้นส่วน รัฐที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและรัฐที่ตัวหุ้นส่วนมีถิ่นที่อยู่ถือปฏิบัติต่อห้างหุ้นส่วนอย่างเท่าเทียมกัน (ในฐานะโปร่งผ่าน)

โดยหลัก รัฐถิ่นที่อยู่ของตัวหุ้นส่วนถูกบังคับให้หลีกเลี่ยงภาษีซ้อน (ตัวอย่างเช่น นำวิธีการเครดิตหรือวิธีการยกเว้นมาใช้บังคับ) ความขัดแย้งที่มีข้อจำกัดอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติต่อรายได้ที่แตกต่างกันตามหลักกฎหมายภายใน ตัวอย่างเช่น รัฐที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนดอกเบียอันจำกัดถือเป็นรายได้ดอกเบีย (มาตรา 11) ในขณะที่รัฐถิ่นที่อยู่ของตัวหุ้นส่วนถือว่าเป็นผลกำไรทางธุรกิจ (มาตรา 7) หรือในทางกลับกัน ความขัดแย้งอันมีข้อจำกัดเกิดขึ้นโดยเฉพาะในสาขาของค่าตอบแทนพิเศษ ให้ดูในตัวอย่างที่สิบสามและสิบห้า

ตัวอย่างที่สิบสามและที่สิบห้า

ตัวอย่างที่สิบสาม

หุ้นส่วนคนหนึ่งให้ห้างหุ้นส่วนที่โปร่งผ่านกู้ยืมเงิน โดยห้างหุ้นส่วนมีสถานประกอบการถาวรอยู่ในรัฐที่สอง ห้างหุ้นส่วนจ่ายเงินปันผลแก่หุ้นส่วนที่เป็นผู้ให้กู้ รัฐที่สองรับรองโดยทั่วไปว่าเงินกู้เกิดขึ้นระหว่างตัวหุ้นส่วนกับห้างหุ้นส่วน ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่สองยอมให้ห้างหุ้นส่วนหักลดหย่อนภาษีสำหรับดอกเบียได้ ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่หนึ่งไม่รับรองการดำเนินธุรกิจดังกล่าว

ผลคือ ทั้งสองรัฐถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยโปร่งผ่านและนำมาตรา 7 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการจัดภาษีซ้อนระหว่างรัฐที่หนึ่งกับรัฐที่สองมาใช้บังคับสำหรับรายได้ของห้างหุ้นส่วน แต่รัฐที่สองรัฐที่สองนำมาตรา 11 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการจัดภาษีซ้อนระหว่างรัฐที่หนึ่งกับรัฐที่สองสำหรับดอกเบียมาใช้บังคับ ในขณะที่รัฐที่หนึ่งไม่นำมาใช้บังคับ

ตัวอย่างที่สิบห้า

หุ้นส่วนคนหนึ่งมีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่หนึ่ง ให้ห้างหุ้นส่วนที่จัดตั้งขึ้นในรัฐที่สองและดำเนินธุรกิจผ่านสถานประกอบการถาวรในรัฐดังกล่าวกู้ยืมเงิน ห้างหุ้นส่วนจ่ายดอกเบียแก่หุ้นส่วนคนดังกล่าว รัฐที่หนึ่งถือว่าเป็นเงินกู้ยืมระหว่างหุ้นส่วนกับห้างหุ้นส่วนในขณะที่รัฐที่หนึ่งไม่ถือว่าเป็นเช่นนั้น

ผล รัฐทั้งสองปฏิบัติต่อห้างหุ้นส่วนในฐานะเป็นหน่วยที่โปร่งผ่านและใช้บังคับมาตรา 7 ตามอนุสัญญาจัดภาษีซ้อนของรัฐที่หนึ่งและรัฐที่สองว่าเป็นรายได้ของห้างหุ้นส่วน แต่รัฐที่หนึ่งใช้บังคับมาตรา 11 สำหรับดอกเบี้ย

การคุ้มครองตามสนธิสัญญาทางภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่ของตัวหุ้นส่วน รัฐที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและรัฐที่หุ้นส่วนมีถิ่นที่อยู่ปฏิบัติเช่นห้างหุ้นส่วน

ความขัดแย้งที่มีคุณภาพอาจเป็นผลมาจากการตีความข้อกำหนดที่แตกต่างกันในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดภาษีซ้อน จากกระบวนการตกลงร่วมกัน มาตรา 25 OECD MC หรืออาจเป็นผลมาจากการตีความในข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน

การปฏิบัติที่แตกต่างกันของห้างหุ้นส่วนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายภายใน จะมีอยู่ 2 ประการคือ ความขัดแย้งเชิงคุณภาพในทางบวก (ภาษีซ้อน) รัฐถิ่นที่อยู่จะต้องปฏิบัติตามคุณภาพของรัฐที่ห้างหุ้นส่วนได้จดทะเบียน และความขัดแย้งเชิงคุณภาพในทางลบ (ไม่มีภาษีซ้อน) รัฐถิ่นที่อยู่ไม่ผูกพันที่จะให้การผ่อนปรนทางภาษี แต่หากรัฐที่ห้างหุ้นส่วนได้จดทะเบียนได้สิทธิที่จะเก็บภาษีเงินได้ตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดภาษีซ้อน แต่ไม่เก็บภาษีเนื่องมาจากกฎหมายภายใน รัฐถิ่นที่อยู่ผูกพันที่จะให้การผ่อนปรนสำหรับภาษีดังกล่าว ดูตัวอย่างกรณีทีลิปส์และลิปแปด

ตัวอย่างที่ลิปส์

ทางเลือกที่หนึ่ง หุ้นส่วนมีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่หนึ่งขายส่วนของเขาในห้างหุ้นส่วนและก่อให้เกิดผลกำไรจากการขายดังกล่าว ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่หนึ่ง ห้างหุ้นส่วนถูกถือปฏิบัติในฐานะเป็นบริษัทที่ไม่โปร่งผ่าน ดังนั้นจึงเข้าข่ายการได้มาซึ่งรายได้จากทุนของตัวหุ้นส่วน ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่สอง ห้างหุ้นส่วนถูกถือปฏิบัติในฐานะเป็นบริษัทที่โปร่งผ่าน ดังนั้นรายได้จึงเข้าข่ายเป็นกำไรของสถานประกอบการถาวร (เท่ากับห้างหุ้นส่วน) ในรัฐที่สอง

ผล รัฐที่หนึ่งจะต้องยกเว้นเงินได้เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงภาษีซ้อน

ทางเลือกที่สอง กรณีข้อเท็จจริงเหมือนข้างต้น แต่แตกต่างกันที่รัฐที่หนึ่งถือปฏิบัติต่อห้างหุ้นส่วนในฐานะเป็นหน่วยที่โปร่งผ่านและรัฐที่สองถือปฏิบัติในฐานะเป็นหน่วยที่ไม่โปร่งผ่าน

ผล รัฐที่หนึ่งโดยทั่วไปจะต้องนำมาตรการยกเว้นมาใช้บังคับ อย่างไรก็ตามก็สามารถที่จะนำมาตรการทางเครดิตตาม OECD-Update 2008 มาใช้บังคับได้เพื่อหลีกเลี่ยงการไม่เก็บภาษีซ้อนเลย

ตัวอย่างที่สิบแปด

ในปีแรก ห้างหุ้นส่วนที่จัดตั้งขึ้นในรัฐที่สองและย้ายสถานประกอบการถาวรออกจากรัฐดังกล่าว ได้รับผลกำไร 1 ล้านยูโร ในปีที่สองห้างหุ้นส่วนแจกจ่ายส่วนแบ่งในกำไรที่ได้มาจากปีหนึ่งจำนวน 3 แสนยูโร ให้แก่หุ้นส่วนคนหนึ่งที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่หนึ่ง

ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่สอง ห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่ไม่โปร่งผ่านและกำไรจะถูกเรียกเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีหนึ่งในอัตราร้อยละ 40 จำนวน 400,000 ยูโร ในปีที่สองถูกเรียกเก็บโดยการหักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินที่แจกจ่ายส่วนแบ่งกำไรแก่ตัวหุ้นส่วนอีก 300,000 ยูโร (ถือปฏิบัติในฐานะเป็นเงินปันผล) ภายใต้กฎหมายภายในของรัฐที่หนึ่ง ห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยที่โปร่งผ่านที่เกี่ยวกับการเงิน และรัฐที่หนึ่งจะเรียกเก็บภาษีจากตัวหุ้นส่วนในปีที่หนึ่งจากส่วนแบ่งของเขาในฐานะเป็นกำไรของห้างหุ้นส่วน รัฐที่หนึ่งจะปฏิบัติต่อการแจกจ่ายเงินส่วนแบ่งกำไรในปีที่สองในฐานะไม่มีผลทางภาษี

ผล ในปีหนึ่ง รัฐที่หนึ่งจะต้องหลีกเลี่ยงภาษีซ้อนโดยการนำมาตรการยกเว้นภาษีหรือเครดิตภาษีมาใช้บังคับต่อการได้กำไรของตัวหุ้นส่วนซึ่งจะถูกเรียกเก็บภาษีในรัฐที่สองในระดับของห้างหุ้นส่วน

ในปีที่สอง หากใช้วิธียกเว้นภาษีจะยกเว้นสำหรับเงินปันผลในรัฐที่หนึ่ง หากใช้วิธีเครดิต จะไม่มีเครดิตภาษีในรัฐที่หนึ่ง อย่างไรก็ตามจะไม่มีภาษีซ้อนด้วย

บทที่ 2

การยกเว้นภาษีและการเครดิตภาษี และหลักการไม่เลือกปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

Tax exemption and credit & Non-discrimination and exchange of information

1. การยกเว้นภาษี (Exemption Method, exemption with progression)

1.1 วิธียกเว้นภาษี หมายถึง การยกเว้นภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้ กรณีเงินได้เข้าข่ายเสียภาษีในรัฐคู่สัญญาทั้ง 2 รัฐ

1.2 กรณีศึกษาที่ 1 นาย Kent มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A และดำเนินธุรกิจซึ่งมีรายได้ทั้งหมด 100,000 ยูโร โดย 80,000 ยูโร ได้มาจากรัฐ A และ 20,000 ยูโร ได้มาจากรัฐ B ในขณะที่รัฐ A มีอัตราภาษี 30 % สำหรับรายได้น้อยกว่า 80,000 ยูโร และ 35% สำหรับรายได้น้อยกว่า 100,000 ยูโร ส่วนรัฐ B มีอัตราภาษี 20 %

กรณีเช่นนี้ตามแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD เข้ากรณีตามมาตรา 1 + 4 วรรค 1, 2, 7 และ 23 A วรรค 1 ดังนี้ เมื่อนาย Kent เสียภาษีให้รัฐ B ในส่วน 20,000 ยูโร แล้วย่อมได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณในการเสียภาษีให้รัฐ A อีก

1.3 วิธีการขจัดภาษีซ้อน เป็นวิธีการกำหนดให้รัฐใดเป็นผู้มีอำนาจจัดเก็บภาษีได้แต่รัฐเดียว ตามอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD มี 2 วิธี คือ 1. กำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้มีหน้าที่ที่จะต้องยกเว้นไม่นำเงินได้ที่เกิดและเสียภาษีให้แก่รัฐที่เป็นแหล่งเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้อีก หรือ 2. ให้นำภาษีที่เสียให้ให้แก่รัฐที่เป็นแหล่งเงินได้มาเครดิตภาษีคืนในรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้ ในกลุ่มประเทศแองโกล-อเมริกันมักใช้วิธีที่ 2 ส่วนประเทศในภาคพื้นยุโรปมักใช้วิธีที่ 1 ยกเว้นสำหรับเงินปันผล ดอกเบี้ย และค่าสิทธิ

1.4 ตามมาตรา 23 A (1) ของแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD กำหนดให้รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้มีหน้าที่ที่จะต้องยกเว้นไม่นำเงินได้ที่เกิดและเสียภาษีให้แก่รัฐที่เป็นแหล่งเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้อีก แต่ไม่มีข้อบังคับให้ปฏิบัติตามอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนมาตรา 23 A (2) กำหนดให้สิทธิในการเรียกเก็บภาษีเงินปันผลและดอกเบี้ยต้องแบ่งปันกันระหว่างรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้และรัฐที่เป็นแหล่งเงินได้

1.5 ตามกรณีศึกษาที่ 1 ข้างต้น ถ้าไม่มีการขจัดภาษีซ้อน รัฐ A จะเรียกเก็บภาษี = 35,000 ยูโร และรัฐ B จะเรียกเก็บภาษี 4,000 ยูโร แต่ถ้ามีการขจัดภาษีซ้อนโดยหลักการยกเว้นภาษีเต็มจำนวน รัฐ A จะเรียกเก็บภาษี = 24,000 ยูโร และรัฐ B จะเรียกเก็บภาษี 4,000 ยูโร ผลจะต่างกัน 11,000 ยูโร

1.6 หลักการยกเว้นภาษีเต็มจำนวน ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจคือการมีภาระภาษีในการประกอบธุรกิจเท่ากันไม่ว่าจะประกอบธุรกิจนั้นในรัฐใดอันเป็นการสนับสนุนหลักการของการขจัดภาษีซ้อนว่าด้วยความเป็นกลางในการประกอบธุรกิจ

1.7 ตามมาตรา 23 A (3) ของแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD กำหนดให้ใช้วิธียกเว้นภาษีแบบไม่เต็มจำนวนหรือแบบคิดอัตราก้าวหน้าก่อนได้โดยการนำเงินได้ที่เกิดในทั้ง 2 รัฐมารวมคำนวณภาษีในอัตราก้าวหน้าของรัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้ก่อนว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีในอัตราก้าวหน้าเท่าใดเพราะเงินได้ยิ่งมากยิ่งต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้น แล้วนำอัตรากาฬนั้นเป็นอัตราในการเรียกเก็บภาษีเฉพาะเงินได้ที่เกิดในรัฐของตน ตามกรณีศึกษาที่ 1 ข้างต้น ถ้าไม่มีการขจัดภาษีซ้อน รัฐ A จะเรียกเก็บภาษี = 35,000 ยูโร และรัฐ B จะเรียกเก็บภาษี 4,000 ยูโร แต่ถ้ามีการขจัดภาษีซ้อนโดยหลักการยกเว้นภาษีแบบไม่เต็มจำนวน รัฐ A จะเรียกเก็บภาษีในอัตรา 35% แทนที่จะเป็น 30% = 28,000 ยูโร และรัฐ B จะเรียกเก็บภาษี 4,000 ยูโร ผลจะต่างกัน 7,000 ยูโร

1.8 กรณีศึกษาที่ 2 นาง Y เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ B ถ้าเธอขายหุ้นส่วนของตนในห้างหุ้นส่วนซึ่งตั้งในรัฐ A ไป รัฐ A ถือว่าห้างหุ้นส่วนเป็นหน่วยเสียภาษีจึงไม่ล้วงลึกเข้าไปในห้างหุ้นส่วนนั้น แต่ตรงกันข้ามกับรัฐ B ที่ถือว่าหุ้นส่วนที่ร่วมกันเป็นห้างหุ้นส่วนต่างหากเป็นหน่วยเสียภาษี มิใช่ห้างหุ้นส่วนเป็น ห้างหุ้นส่วนจึงเสมือนไม่มีตัวตน กรณีนี้ตามมาตรา 1 และ 4(1) รัฐ B เรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากนาง Y ได้ ในมุมมองของรัฐ A ตามมาตรา 13 (5) รัฐ A ไม่มีสิทธิเรียกเก็บภาษีจากการขายส่วนของหุ้นส่วน และในมุมมองของรัฐ B ตามมาตรา 13(1) และหรือ (2) รัฐ B ก็ไม่มีสิทธิเรียกเก็บภาษีจากการขายส่วนของหุ้นส่วน

ปัญหาในการเรียกเก็บภาษีซ้อนหรือไม่เรียกเก็บภาษีเลยอาจเกิดขึ้นได้จากความแตกต่างกันของกฎหมายภาษีของแต่ละประเทศ หรือจากการตีความข้อบทในอนุสัญญาภาษีซ้อนหรือตีความข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ในกรณีนี้มาตรา 23 A (4) ของแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD ให้สิทธิแก่รัฐถิ่นที่อยู่ของผู้มีเงินได้เปลี่ยนไปใช้วิธีการเครดิตภาษีแทนได้เมื่อเกิดกรณีไม่สามารถเรียกเก็บภาษีเลยเกิดขึ้น หรือกรณีใช้สิทธิเลี่ยงภาษีโดยมิชอบ

1.9 กรณีนำผลขาดทุนมาขอหัก ถ้านาย Kent ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A และดำเนินธุรกิจซึ่งมีรายได้ทั้งหมด 100,000 ยูโร จากรัฐ A แต่ขาดทุนในรัฐ C 10,000 ยูโร นาย Kent จะขอนำผลขาดทุนดังกล่าวมาหักจากรายได้ในรัฐ A ได้หรือไม่ แบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD ไม่กล่าวถึงทำให้แต่ละประเทศปฏิบัติแตกต่างกันไปมีทั้งให้นำมาหักได้และไม่ได้

2. การเครดิตภาษี (Credit method; maximum credit, tax sparing)

2.1 หลักของวิธีการเครดิตภาษี

กรณีศึกษาที่ 1 บริษัท R มีแหล่งบริหารจัดการในรัฐ R บริษัท R ถือหุ้นในบริษัท S 10% บริษัท S มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ S ต่อมาบริษัท S ประกาศจ่ายเงินปันผลให้บริษัท R 10,000 ยูโร โดยหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ 15 % ในขณะที่รัฐ R เก็บภาษีในอัตรา 25% ถ้ารัฐ R และบริษัท S ทำอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างกันให้ใช้วิธีการเครดิตภาษี วิธีการเครดิตภาษีจะทำให้ไม่ว่าจะลงทุนในรัฐถิ่นที่อยู่หรือไปลงทุนในรัฐอื่นก็ไม่มีผลแตกต่างในเรื่องของอัตราการเสียภาษี รัฐที่เก็บภาษีในอัตราต่ำกว่าจะไม่เป็นที่ดึงดูดใจในการลงทุนมากกว่ารัฐที่มีอัตราภาษีสูงกว่าเป็นการสนับสนุนหลักความเป็นกลางในการเคลื่อนย้ายเงินลงทุน

2.2 วิธีการเครดิตภาษีมี 2 แบบ คือ การเครดิตภาษีให้เต็มจำนวนและไม่เต็มจำนวน

การเครดิตภาษีให้ไม่เต็มจำนวนหรือให้เต็มที่เท่าจำนวนที่จะต้องเสียภาษี คือ จะเครดิตภาษีให้ไม่เกินจำนวนที่จะต้องเสียภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่หากนำรายได้ที่ได้มาในรัฐอื่นนั้นมาเสียภาษีในรัฐถิ่นที่อยู่ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดให้คิดเครดิตภาษีได้เป็น 1. รายรัฐแต่ละรัฐถ้ามีเงินได้เกิดในหลายรัฐ และจะนำเครดิตภาษีส่วนเกินที่ไม่ได้ใช้มาขอชดเชยใช้ร่วมกับเครดิตภาษีของอีกรัฐหนึ่งที่

นำมาขอเครดิตภาษีแล้วแต่ยังเหลือภาษีที่ต้องเสียให้รัฐถิ่นที่อยู่อีกด้วยไม่ได้ 2. เป็นรายการเงินได้แต่ละรายการแยกจากกัน จะเครดิตภาษีข้ามรายการกันไม่ได้ และ 3. เมื่อนำเครดิตภาษีภาษีทั้งหมดไม่ว่าในรัฐใดและรายการเงินได้ใดมารวมกันทั้งหมดแล้วจะนำมาขอเครดิตภาษีในถิ่นที่อยู่ได้ไม่เกินจำนวนภาษีที่ต้องเสียให้แก่รัฐนั้น

3. หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination clauses)

3.1 หลักการไม่เลือกปฏิบัติในแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD มีว่า จะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อคนสัญชาติตนดีกว่าคนสัญชาติอื่นหรือคนไม่ถือสัญชาติของรัฐคู่สัญญาแต่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญานั้น จะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อสถานประกอบธุรกิจถาวร จะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อการชำระเงินหรือหนี้ของผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐตน และจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อการร่วมลงทุนจากต่างชาติ หลักเช่นเดียวกันนี้มีปรากฏอยู่ในอนุสัญญาและสนธิสัญญาต่าง ๆ เช่นเดียวกัน และถ้ากฎหมายภายในรัฐคู่สัญญาขัดแย้งกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อน กฎหมายภายในนั้นจะใช้บังคับไม่ได้ แต่หลักการนี้จะใช้ได้ถ้าระบุไว้ชัดเจนในอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างกันเป็นอย่างอื่น

3.2 หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อสัญชาติ ใช้กรณีที่มีสัญชาติของรัฐคู่สัญญานั้นจะต้องไม่เลือกปฏิบัติแน่นอน แต่ถ้าเป็นเพียงการมีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาโดยไม่ได้ถือสัญชาติของรัฐคู่สัญญานั้นยังไม่แน่นอน การไม่เลือกปฏิบัติมีความหมายรวมถึงทั้งไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม เป็นเรื่องอื่น ๆ หรือเรื่องการเพิ่มภาระภาษีให้หนักขึ้นก็ไม่ได้

3.3 หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อสถานประกอบธุรกิจถาวร หมายถึง การไม่เลือกปฏิบัติต่อสถานประกอบธุรกิจถาวรของบุคคลของรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งที่มาตั้งในรัฐของตน โดยจะให้สิทธิทางภาษีน้อยกว่าไม่ได้

3.4 หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อการชำระเงินหรือหนี้ของผู้ไม่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐตน หมายถึง เมื่อมีการจ่ายเงินเป็นค่าดอกเบี้ย ค่าสิทธิหรือค่าดอกผลต่าง ๆ จากผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่ง การเรียกเก็บภาษีจากเงินนั้นจะต้องยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้เหมือนกัน

3.5 หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อการร่วมลงทุนจากต่างชาติ หมายถึง จะปฏิบัติแตกต่างออกไปสำหรับผู้ประกอบการที่มาจากรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งไม่ได้ ไม่ว่าจะผู้ประกอบการนั้นจะเป็นบริษัทแม่ของบริษัทที่ตั้งอยู่ในรัฐตนหรือไม่ จะก่อให้เกิดภาวะภาษีให้แตกต่างออกไปจากบริษัทของรัฐตนไม่ได้ในสภาวะแบบเดียวกัน เช่น บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในสหรัฐอเมริกาขายสิทธิในหนี้เงินกู้ที่ตนมีอยู่ให้แก่บริษัทแม่ของตนที่มีถิ่นที่อยู่ในสหราชอาณาจักรโดยเป็นการขายขาดทุน การหักค่าใช้จ่ายสำหรับผลของการขายขาดทุนนั้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกายังไม่ยอมให้หักได้ จนกว่าบริษัทแม่นั้นจะขายสิทธิในหนี้เงินกู้ที่ตนมีอยู่นั้นพ้นออกไปแล้ว การขายขาดทุนระหว่างบริษัทในเครือเดียวกันยังนำมาหักค่าใช้จ่ายไม่ได้จนกว่าทรัพย์สินที่ขายนั้นจะพ้นออกไปจากบริษัทในเครือเดียวกันนั้นแล้ว แต่ถ้าบริษัทลูกในสหรัฐอเมริกาพ้นจากเป็น การเป็นบริษัทในเครือเดียวกันนั้นไปก่อนที่บริษัทแม่จะขายสิทธิในหนี้เงินกู้ที่ตนมีอยู่นั้นพ้นออกไปแล้ว บริษัทลูกในสหรัฐอเมริกาย่อมนำผลขาดทุนมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้

4. การแลกเปลี่ยนข้อมูล (Exchange of information)

4.1 มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอยู่หลายฉบับ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายภายในของรัฐ อนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างรัฐ กฎหมายประชาคมยุโรป และแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD และ CoE กฎหมายเหล่านี้อาจบัญญัติไว้แตกต่างกันได้

แบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD กำหนดให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลตามแบบนี้ไม่จำกัด หรือถูกจำกัดโดยข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น กฎหมายประชาคมยุโรป กำหนดให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลตามกฎหมายนี้ไม่เป็นข้อจำกัดที่รัฐต่าง ๆ จะไปตกลงให้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้กว้างขวางมากขึ้นกว่าที่ระบุไว้ในกฎหมายดังกล่าว และประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรปสามารถใช้แบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันให้กว้างขวางมากขึ้นกว่าที่ระบุไว้ในกฎหมายดังกล่าวได้

4.2 แต่การขอข้อมูลจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคาดหมายได้ถึงควมมีอยู่ของข้อมูลนั้น มิใช่การขออย่างเหวี่ยงแหโดยไม่มีความแน่นอนเลยว่าผู้ถูกขอจะมีข้อมูลนั้นอยู่หรือไม่

กล่าวคือ ผู้ขอต้องมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าข้อมูลที่ถูกขอไปนั้นมีอยู่ในมือของหน่วยงานของรัฐที่จะขอไป หรือบุคคลที่อยู่ภายใต้เขตอำนาจของรัฐนั้น แต่เหตุผลนี้จะต้องตีความอย่างไม่เคร่งครัด

4.3 ตามแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD ข้อมูลที่ถูกขอจะได้รับความคุ้มครองไม่ให้ ถูกเปิดเผยได้ตามที่กฎหมายภายในของรัฐที่ถูกขอระบุไว้ แต่กฎหมายภายในนั้นต้องมีใช้อยู่ใน ระดับที่เป็นแต่เพียงระเบียบเกี่ยวกับความลับทางภาษีเท่านั้น และหากตามกฎหมายภายในของรัฐ ที่ถูกขอนั้นข้อมูลที่ขอไปอาจถูกเปิดเผยได้เพื่อประโยชน์ในการเก็บภาษีของรัฐนั้นเอง รัฐที่ขอ ก็จะต้องได้รับประโยชน์ในระดับที่เท่ากัน แต่รัฐที่ขอก็ต้องมีกฎหมายภายในที่อยู่ในระดับเดียวกัน นั้นเช่นกัน ถ้ากฎหมายภายในของรัฐของตนห้ามเปิดเผยข้อมูลนั้นแม้กฎหมายภายในของรัฐ ที่ถูกขอข้อมูลจะยอมให้เปิดเผยได้รัฐที่ถูกขอก็ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลนั้นได้

4.4 รัฐที่ถูกขอข้อมูลไม่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งข้อมูลให้หากข้อมูลนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องได้มา ตามกฎหมายภายในของรัฐนั้นในกรณีปกติ หรือถ้าข้อมูลนั้นเป็นเรื่องความลับทางการค้าหรือ ความลับอื่นในทำนองเดียวกัน หรือถ้าข้อมูลนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของรัฐนั้นเอง หรือถ้าข้อมูลนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความลับที่ได้มาในการประกอบวิชาชีพกฎหมาย แต่ไม่รวม ความลับของธนาคารถ้าแบบอนุสัญญาภาษีซ้อนของ OECD ในข้ออื่นกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

4.5 การปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลอาจตั้งอยู่บนพื้นฐานว่าข้อมูลนั้นเป็นความลับที่ได้มาจากการ ประกอบวิชาชีพอย่างอื่นนอกจากทางกฎหมายที่ต้องอาศัยความไว้วางใจระหว่างกัน เป็นการ ข้อมูลตามข้อความในตราสารซึ่งถือว่าเป็นการขอที่ยังไม่เพียงพอที่จะคาดหมายได้ถึงความมีอยู่ของ ข้อมูล หรือเป็นการขอข้อมูลเพื่อนำไปใช้เกี่ยวข้องกับทางเลือกปฏิบัติต่อคนสัญชาติของรัฐที่ถูกขอ ข้อมูลนั้นเอง

บทที่ 3

มาตราเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อนและการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Non – discrimination clauses in tax treaties & exchange of information)

---

1. มาตราเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อน (Non – Discrimination Clauses in Tax Treaties) การอธิบายภาพรวมโดยคร่าว ๆ (Overview) ประกอบด้วยพื้นฐานทางกฎหมาย

- มาตราเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติภายใต้กฎหมายอนุสัญญาภาษีซ้อน (tax treaty law)
- ข้อตกลงสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) / ประเทศในกลุ่มเขตเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Area หรือ EEA)
- บทบัญญัติอื่นเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติ (Other non-discrimination provisions)

กฎหมายต้นแบบขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา

(OECD Model) : มาตราเกี่ยวกับไม่เลือกปฏิบัติ

- คำกล่าวทั่วไป (General remarks)
- ความสำคัญในการปฏิบัติตามอนุสัญญาภาษีซ้อน (Significance in tax treaty practice)
- ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายสหภาพยุโรป (EU law)

กรณีศึกษาที่ 1 ข้อเท็จจริง (Case study I – Facts)

บริษัทของสหรัฐอเมริกาแห่งหนึ่งยื่นคำร้องขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของเยอรมันเป็นเวลาหลายปี คำร้องขอของผู้เสียภาษีเพื่อคืนเงินภาษีซื้อ (input tax) ที่จ่ายในบางช่วงเวลาได้รับการปฏิเสธโดยเหตุผลว่าระยะเวลา 6 เดือน ที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มของเยอรมันสำหรับการยื่นคำร้องขอได้ล่วงพ้นไปแล้ว กฎเกณฑ์นี้นำมาใช้เฉพาะกับผู้เสียภาษีที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในเยอรมันเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นธรรม หากเป็นบริษัทของเยอรมันสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ใน 5 ปี แต่ถ้าเป็นบริษัทของต่างประเทศต้องยื่นขอภายใน 6 เดือน จึงเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่งองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ในปี ค.ศ. 1963-1967 หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ก็มีกฎหมายในลักษณะนี้เหมือนกัน เหตุใดจึงต้องมีบทบัญญัติเรื่องการเลือกปฏิบัติในอนุสัญญาภาษีซ้อน เพราะแม้จะมีอนุสัญญาเพื่อส่งเสริมทางเศรษฐกิจก็ตาม แต่หากมีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นเช่นนี้ก็ไม่ส่งเสริมการค้าขายที่ดีต่อกัน จึงสมควรนำเรื่องการเลือกปฏิบัติมาบรรจุเอาไว้

พื้นฐานทางกฎหมาย (Legal Background 1)

มาตราเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติภายใต้กฎหมายอนุสัญญาภาษีซ้อน (tax treaty law) ในกฎหมายต้นแบบของ OECD จำแนกออกได้ 5 ประเภท คือ

1. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสัญชาติ (มาตรา 24 วรรค 1)
2. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับคนไม่มีสัญชาติหรือรัฐ (มาตรา 24 วรรค 2)
3. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับสถานประกอบการถาวร (มาตรา 24 วรรค 3)
4. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินและหนี้สำหรับคนที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศนั้น (มาตรา 24 วรรค 4)
5. การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของต่างประเทศ (มาตรา 24 วรรค 5)

นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงสหภาพยุโรป และประเทศในกลุ่มเขตเศรษฐกิจยุโรป (EU and EEA Agreement) เช่น ประเทศไอซ์แลนด์, ลิกเตนสไตน์ และนอร์เวย์)

ในส่วนขององค์การการค้าโลก (WTO) ได้แก่

- ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT)

- ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)

ข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยเสรีทางการค้าและการลงทุน

หลักความเสมอภาคในกฎหมายภายใน

กฎหมายต้นแบบ OECD : มาตรการไม่เลือกปฏิบัติ

- ขอบเขต

ภาษีทุกชนิดและทุกลักษณะ (มาตรา 24 วรรค 6)

สถานการณ์ที่แน่ชัดบางสถานการณ์

การเลือกปฏิบัติโดยตรง (ไม่มีเหตุผลของข้ออ้าง)

- ผลทางกฎหมาย

สิ่งใดที่ได้รับการอนุญาตในทีใด ๆ ในอนุสัญญาภาษีซ้อนไม่อาจห้ามโดย

มาตรการไม่เลือกปฏิบัติได้ มาตรการไม่เลือกปฏิบัติคงใช้คู่ขนานกัน ลำดับ

ความสำคัญจะเหนือกว่ากฎหมายภายในที่ฝ่าฝืนมาตรการไม่เลือกปฏิบัตินั้น

ในกฎหมายของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติจะกว้างขวางกว่าของ OECD

ขอบเขตการใช้ไม่เฉพาะเพียงภาษีอย่างเดียวอาจมากกว่านี้ได้ อนุสัญญาภาษีซ้อนจะระบุอยู่ไม่กี่

เรื่อง เช่น เงินรายได้ (income) และทุน (capital) แต่มาตรการไม่เลือกปฏิบัติระบุถึงภาษีทุกเรื่อง

เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ห้ามการเลือกปฏิบัติโดยตรง เช่น คนประเทศหนึ่งปฏิบัติอย่างหนึ่ง คนอีก

ประเทศหนึ่งปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง บางครั้งเป็นการยากที่จะให้ครอบคลุมทั้งหมดได้ เลยห้ามเฉพาะ

การเลือกปฏิบัติโดยตรงหรือการห้ามปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในประเทศที่รับคนเข้าไป (host

state) ในกรณีกฎหมายอนุญาตให้เขียนแตกต่างกันไปไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ ขณะเดียวกัน

บทบัญญัติของการห้ามเลือกปฏิบัติไม่จัดลำดับสูงต่ำไว้จึงเท่ากับทุกอันมีความสำคัญเท่ากัน ถ้าไม่มี

กฎหมายภายในบัญญัติไว้เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ อนุสัญญาจะมีผลสูงกว่าในเรื่องการห้ามปฏิบัติ

เช่น การลดภาษีให้แก่คนชาตินั้นก็จะมีผลต่อคนชาติอื่นด้วย แต่หากให้คนชาติตนมากกว่าจะไม่มี

ผลใช้บังคับ

แนวทางการแก้ไขปัญหาของกรณีศึกษาที่ 1

ใช้มาตรา 24 วรรค 1 ของกฎหมายต้นแบบ OECD มาพิจารณาซึ่งบัญญัติว่า “คนชาติของ รัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งจะต้องไม่ถูกบังคับในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่ง ให้เสียภาษีอากรใด ๆ เกี่ยวกับการนั้น อันเป็นการนอกเหนือไปจากหรือเป็นภาระหนักกว่าการเก็บภาษีอากร และข้อกำหนดที่ เกี่ยวข้องซึ่งคนชาติของรัฐอีกรัฐหนึ่งนั้นถูกหรืออาจถูกบังคับให้เสียหรือให้ปฏิบัติตามในสถานการณ์ เดียวกัน แม้จะมีบทบัญญัติของมาตรา 1 บทบัญญัตินี้จะใช้บังคับแก่บุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ใน รัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งหรือทั้งสองรัฐอีกด้วย ”

โดยมาตรา 1 บัญญัติว่า “อนุสัญญานี้จะใช้บังคับกับบุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญา รัฐหนึ่งหรือทั้งสองรัฐ ”

การจัดการเลือกปฏิบัติใช้ได้กับภาษีทุกชนิดไม่เฉพาะภาษีซ้อนอย่างเดียว เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เป็นต้น คดีนี้พอนำมาใช้เฉพาะกับคนเยอรมันจึงเป็นการเลือกปฏิบัติซึ่ง ขัดแย้งกับบทบัญญัติในเรื่องนี้

กรณีศึกษาที่สอง (พลเมือง) (Case Study 2 – Citizens)

นายวิจิตมีถิ่นที่อยู่ในและเป็นคนชาติไทย เขาได้รับการจ้างงานเป็นการชั่วคราวจากบริษัทใน ประเทศออสเตรียและเขาทำงานของเขาในประเทศออสเตรีย เขาจะได้รับการจัดเก็บภาษีอัน จำกััด และโดยที่สภาพแวดล้อมส่วนตัวเขาไม่นำมาพิจารณาระหว่างกระบวนการประเมินภาษีใน ประเทศออสเตรีย เพราะว่ารายได้ของเขาเกิดจากการทำงานซึ่งถูกเก็บภาษีในประเทศออสเตรีย เขาอาจไม่ได้รับประโยชน์จากการลดหย่อนภาษีเงินได้ในประเทศไทยก็ได้

นายวิจิตมาทำงานระยะเวลาหนึ่งในประเทศออสเตรียแล้วกลับตามกฎหมายของออสเตรีย ถือว่ามีภูมิลำเนาในประเทศไทย หากคนมีรายได้เป็นเงิน 10,000 ยูโร ไม่ต้องเสียภาษีซึ่งเงื่อนไข นี้ใช้บังคับเฉพาะคนออสเตรียเท่านั้น คนไทยอีกคนหนึ่งอยู่ในประเทศออสเตรียจนเป็นคน ออสเตรียได้รับการจ้างงานอย่างเดียวกับนายวิจิตเขาจะถูกบังคับตามเงื่อนไขข้างต้น แต่กรณี นาย วิจิตไม่ใช่คนออสเตรียเงินรายได้ที่ไม่เกิน 2,500 ยูโร ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ส่วนที่เกินกว่านี้ต้อง เสียภาษี

การไม่เลือกปฏิบัติเกี่ยวกับคนชาติ (Non – Discrimination of Nationals)

เงื่อนไข

- มาตรฐานที่ชัดเจน เรื่องสัญชาติ
- ไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน คือ สถานะผู้มีถิ่นที่อยู่
- การเลือกปฏิบัติโดยตรงหรือโดยอ้อม
- ภาระอื่นหรือภาระที่หนักกว่าเกี่ยวกับการเก็บภาษี
- สถานการณ์ที่สามารถเปรียบเทียบกันได้

คนถือสัญชาติหนึ่งต้องไม่แตกต่างจากคนถือสัญชาติของประเทศเจ้าภาพ (Host state) การอยู่ในสถานการณ์เดียวกันไม่ได้เปรียบเทียบเฉพาะคนถือสัญชาติเดียวกันหรือของประเทศเจ้าภาพอย่างเดียว ภาระของของคนที่ไม่ได้ถือสัญชาติของประเทศเจ้าภาพมีมากกว่าคนในประเทศเจ้าภาพหรือไม่ การเปรียบเทียบคนไทยในออสเตรเลียต้องเปรียบเทียบกับคนออสเตรเลีย ต้องนำเรื่องสัญชาติประกอบกับสถานการณ์เดียวกันมาเปรียบเทียบ คนออสเตรเลียที่อยู่ในประเทศอาจต่างกับคนออสเตรเลียที่ไม่ได้อยู่ในประเทศนั้นได้ เช่น คนอยู่ในประเทศมีเงินได้ 10,000 ยูโร ไม่ต้องเสียภาษี แต่คนที่อยู่นอกประเทศมีเงินได้ 2,000 ยูโร ไม่ต้องเสียภาษี อย่างไรก็ตาม กรณีคนไทยในออสเตรเลียกับคนออสเตรเลียในออสเตรเลียจะต่างกันไม่ได้มีฉะนั้นจะเป็นการเลือกปฏิบัติ การไม่เลือกปฏิบัติของคนที่ไม่ใช่ประเทศหรือสัญชาติ(Non - Discrimination of Stateless Persons)

เงื่อนไข

- เป็นบุคคลที่ไม่มีประเทศหรือสัญชาติ
- เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาารัฐใดรัฐหนึ่ง
- มีภาระทางภาษีนอกเหนือหรือหนักกว่า

การปฏิบัติตามอนุสัญญาภาษีซ้อน

- แทบจะไม่มีบทกอลงกันเลย
- อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพของบุคคลไร้รัฐหรือสัญชาติ (ค.ศ.1954)

กรณีศึกษาที่สาม (สถานประกอบการถาวร หรือ Permanent Establishment หรือ P.E)

แคทเทอร์ริ่งทำงานเป็นสถาปนิกอิสระในรัฐอาร์และเพื่อความสะดวกในการทำงานตามโครงการในรัฐเอส เธอจึงได้จัดตั้งสถานประกอบการถาวรขึ้นในรัฐเอส กฎหมายภาษีภายในของรัฐเอสบัญญัติว่า ค่าตอบแทนทั้งหมดที่จ่ายให้แก่ผู้ให้บริการที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐเอสจะต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 20% ของเงินได้ทั้งหมดโดยไม่คำนึงว่าเขามีสถานประกอบการถาวรในรัฐเอสหรือไม่ ระหว่างการพิจารณาภาษีเงินได้ ภาษีที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายจะได้รับการเครดิตภาษีหรือจ่ายคืนให้ในภายหลัง แต่การจ่ายเงินได้ให้แก่สถาปนิกท้องถิ่นจะไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายแต่อย่างใด คนที่เสียภาษีอาจใช้วิธีเครดิตหรือขอคืนภาษี แต่เมื่อมีคนที่ไม่ต้องถูกหักภาษีเลยจึงเป็นการเลือกปฏิบัติ

มาตรา 24 วรรค 3 บัญญัติว่า “ ภาษีอากรเก็บจากสถานประกอบการถาวรซึ่งวิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง มีอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งจะไม่ถูกเรียกเก็บอีกรัฐหนึ่งนั้น โดยเป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าซึ่งภาษีอากรที่เรียกเก็บจากวิสาหกิจของรัฐอีกรัฐหนึ่งนั้นที่ประกอบกิจกรรมอย่างเดียวกัน ”

การไม่เลือกปฏิบัติที่เกี่ยวกับสถานประกอบการถาวร (Non – Discrimination of PEs)

เงื่อนไข

- สถานประกอบการถาวรตั้งอยู่ในประเทศคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่ง
- ได้รับสิทธิประโยชน์จากการจัดเก็บภาษีที่น้อยกว่า
- กิจกรรมเดียวกัน

สถานประกอบการถาวรในรัฐคู่สัญญาหนึ่งต้องไม่ได้รับการปฏิบัติที่น้อยกว่ารัฐวิสาหกิจของรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งในกิจกรรมอย่างเดียวกัน แต่การคุ้มครองเช่นว่านี้ไม่ได้ขยายไปสู่การลดหย่อนภาษีส่วนบุคคล , การผ่อนผัน และการหักลดภาษีสำหรับความมุ่งหมายทางภาษีเนื่องจากมีสถานะเป็นพลเมือง หรือความรับผิดชอบต่อครอบครัวซึ่งรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐของตน

กรณีศึกษาที่สี่ (Case Study 4)

บุคคลหนึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศแคนาดา เพื่อวัตถุประสงค์ของการกำหนดกำไรที่ต้องเสียภาษีของผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ดอกเบี้ยไม่สามารถหักลดหย่อนภาษีได้ภายใต้สถานการณ์เดียวกับการจ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา

การไม่เลือกปฏิบัติเกี่ยวกับดอกเบี้ย (Interest), ค่าสิทธิ (Royalties) และ การจ่ายเงินอื่น ๆ (Disbursements) ตามมาตรา 24 วรรค 4

เงื่อนไข

- ไม่มีลำดับความสำคัญก่อนหลังของมาตรา 9 (1), 11(6),12(4) ของกฎหมายต้นแบบ OECD
- ดอกเบี้ย, ค่าสิทธิ และเงินที่จ่ายอื่น (other disbursements)
- จ่ายโดยรัฐวิสาหกิจ(ผู้มีถิ่นที่อยู่ใน)ของรัฐคู่สัญญาหนึ่ง
- ให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ของรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่ง
- การลดภาษีไม่ได้อยู่ในสภาวะการณ์เดียวกัน

ความสัมพันธ์กับกฎหุ้นทุนหรือการตั้งทุนต่ำ (Thin Capitalization Rule) ซึ่งเรียกกรณีที่บริษัทหาทุนโดยการขายหุ้นและจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ซื้อหุ้น เงินปันผลที่จ่ายไปไม่สามารถนำมาหักลดหย่อนในการคำนวณกำไรสุทธิได้ เหมือนการจ่ายดอกเบี้ยในกรณีที่บริษัทกู้ยืมเงินมา โดยบริษัทจะมีสัดส่วนการเป็นหนี้เงินกู้ยืมมากกว่าการขายหุ้นนำเงินมาเป็นทุนของบริษัท กล่าวคือ หุ้นทุนจะต่ำซึ่งเจ้าหนี้บริษัทจะมีความเสี่ยงจากเงินทุนที่ให้กู้ยืมไปโดยได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย ส่วนเจ้าหนี้ที่สรรพากรก็มักกังวลเกี่ยวกับการขอหักลดหย่อนในส่วนของดอกเบี้ยที่มากเกินไป บริษัทบางประเภทจึงถูกควบคุมให้มีการตั้งทุนต่ำ เช่น ธนาคารหรือบริษัทประกันภัย เป็นต้น นอกจากนี้ในบางประเทศมีการจำกัดจำนวนหักลดหย่อนภาษีของดอกเบี้ยเงินกู้ยืมโดยเฉพาะเงินกู้ยืมมาจากบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน หรือห้ามหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยที่จ่ายออกไปยังบริษัทต่างประเทศซึ่งอยู่ในประเทศที่มีอัตราภาษีที่ต่ำกว่ามีฉะนั้นจะทำให้บริษัทที่กู้ยืมเงินเสียภาษีในประเทศของตนน้อยลง

มาตรา 24 วรรค 4 บัญญัติว่า “ การจ่ายเงินปันผล,ค่าสิทธิ และการจ่ายเงินอื่นซึ่งกระทำโดยวิสาหกิจของรัฐคู่สัญญาหนึ่งแก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ ภายใต้สถานการณ์เดียวกันราวกับว่าได้จ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐที่กล่าวถึงครั้งแรก ”

ดังนั้น ตามกรณีตัวอย่างที่ 4 การจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา นำมาหักลดหย่อนได้ใหม่ ใน OECD บอกนำมาหักได้ถ้าไม่สูงกว่าราคาทุนหรือราคาตลาด (Arm’ s length) ถ้าจ่ายดอกเบี้ยไปสูงเกินประเทศสหรัฐอเมริกาจะปฏิเสธว่าการจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าราคาตลาดไม่ได้ แต่ขณะเดียวกันยังหักต่างจากกรณีปกติได้ถ้ามีเงื่อนไขไว้เป็นพิเศษ ระหว่างกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกากับประเทศแคนาดา บทบัญญัติมาตรา 24 วรรค 4 นี้ ไม่กระทบต่อเงื่อนไขพิเศษของสองประเทศดังกล่าว กล่าวโดยสรุปการจ่ายดอกเบี้ยสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ กรณีตัวอย่างจึงเป็นการเลือกปฏิบัติไม่สอดคล้องกับมาตรา 24 วรรค 4 นี้

กรณีศึกษาที่ 5 (Case Study 5)

บริษัทลูกที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาขายหุ้นให้แก่บริษัทแม่ในสหราชอาณาจักร สำหรับหนี้ที่ขาดทุน การหักลดหย่อนสำหรับการขาดทุนดังกล่าวในประเทศสหรัฐอเมริกาได้รับการเลื่อนออกไปภายใต้กฎหมายภายในของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งบัญญัติว่าการขาดทุนจากการขายทรัพย์สินระหว่างบรรดากลุ่มบริษัทสมาชิกอาจไม่ได้รับการหักลดหย่อนจะกระทั่งทรัพย์สินได้ถูกจัดการโดยกลุ่มสมาชิกผู้ซื้อ บริษัทสหรัฐอเมริกาดังกล่าวจึงออกจากกลุ่มไป

การไม่เลือกปฏิบัติแก่ผู้มีส่วนร่วมต่างประเทศ (Non – Discrimination of Foreign Participations)

เงื่อนไข

- เป็นรัฐวิสาหกิจของรัฐคู่สัญญาหนึ่ง
- เป็นเจ้าของหรือควบคุมเงินทุน
- การปฏิบัติทางภาษีที่ก่อให้เกิดภาระที่หนักกว่าหรือภาระอื่น
- สถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

มาตรา 24 วรรค 5 บัญญัติว่า “ วิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่ง ซึ่งผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งคนเดียวหรือหลายคนเป็นเจ้าของหรือควบคุมทุนอยู่ทั้งหมดหรือบางส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมจะไม่ถูกบังคับในรัฐที่กล่าวถึงรัฐแรกให้เสียภาษีอากรใดๆหรือปฏิบัติตามข้อกำหนดใดๆเกี่ยวกับการนั้นอันเป็นการนอกเหนือไปจากหรือเป็นภาระหนักกว่าการเก็บภาษีอากรและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งวิสาหกิจอื่นที่คล้ายคลึงกันของรัฐที่กล่าวถึงรัฐแรกนั้นถูกหรืออาจถูกบังคับให้เสียหรือให้ปฏิบัติตาม ”

การไม่เลือกปฏิบัตินี้ใช้บังคับไม่ว่าบริษัทแม่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือเป็นของประเทศอื่นโดยต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกัน ดังนั้น กรณีศึกษาข้างต้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกาห้ามหักลดหย่อนภาษีที่ใช้กับบริษัทแม่ที่เป็นบริษัทต่างประเทศจึงเป็นการเลือกปฏิบัติไม่สอดคล้องกับมาตรา 24 วรรค 5

2. การแลกเปลี่ยนข้อมูล (Exchange of Information)

หัวข้อที่ศึกษา

- ที่มาของกฎหมาย
- ขอบเขตของมาตรา 26 แห่งอนุสัญญาภาษีต้นแบบว่าด้วยเงินได้และทุนของ OECD
- ข้อจำกัดของการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- รูปแบบของการแลกเปลี่ยนข้อมูล

กรณีศึกษาที่ 1 (กฎที่แตกต่างกัน)

รัฐ A และ B ต่างเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปและลงนามในสนธิสัญญาภาษีซ้อนแบบทวิภาคีด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สอดคล้องกับมาตรา 26 รัฐทั้งสองให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาสภายุโรป (Council of Europe) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ว่าด้วยความช่วยเหลือทางการบริหารร่วมกันในเรื่องภาษีอะไรคือความสัมพันธ์ระหว่างระดับเหล่านี้

- สนธิสัญญาทางภาษีแบบทวิภาคี
- กฎหมายสหภาพยุโรป
- อนุสัญญาสภายุโรปหรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
มีความเหลื่อมล้ำหรือไม่สอดคล้องซึ่งกันหรือกันหรือไม่

วิเคราะห์กรณีศึกษาที่ 1

- กฎหมายภายในมีการอนุญาตให้แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือไม่
- มีสนธิสัญญาทางภาษีแบบทวิภาคีให้แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือไม่ (สอดคล้องกับ
มาตรา 26 ของกฎหมายต้นแบบ OECD)
- ข้อตกลงแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษี (Tax Information Exchange Agreements
หรือ TIEA)
- แหล่งที่มาทางกฎหมายของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล ได้แก่
  - Council Directive 2011/16/EU (วันที่ 15 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2011) : ความ
ร่วมมือทางการบริหาร
  - Council Directive 2010/24/ EU (วันที่ 16 มีนาคม ค.ศ.2010) : การฟื้นฟู
ข้อเรียกร้อง
  - Council Regulation (EU) เลขที่ 904/2010 (วันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ. 2010) :
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)
  - Council Regulation (EU) เลขที่ 389/2012 (วันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ.
2012) : ภาษีสรรพสามิต
  - Council Directive 2003/48/EC: ภาษีจากรายได้เงินออมในรูปของการจ่าย
ดอกเบี้ย
- อนุสัญญาสภายุโรป หรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา

กรณีศึกษาที่ 1 : กฎที่ขัดแย้งกัน (Conflicting Rules)

- วรรค 5.5 ของข้อแนะนำ (Commentary) ในมาตรา 26 ของกฎหมายต้นแบบ OECD
  - ความเป็นไปได้ของความช่วยเหลือไม่จำกัดและมันไม่ถูกจำกัดโดยข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น
- มาตรา 1(3) ของ Directive เกี่ยวกับการความร่วมมือทางการบริหาร (Administrative Cooperation) และมาตรา 24(1) ของ Directive เกี่ยวกับการขอคืนภาษี (Recovery of Claims)
  - .....จะไม่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของข้อผูกมัดอื่นใดที่กว้างกว่า
- มาตรา 27 ของอนุสัญญาสภายุโรป (CoE) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)
  - แนวทางความเป็นไปได้อื่นของการแลกเปลี่ยนข้อมูล (EOI) ไม่ถูกจำกัดโดยอนุสัญญาสภายุโรป (CoE) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD)
- รัฐสมาชิกของสหภาพยุโรปสามารถประยุกต์ใช้อนุสัญญาสภายุโรป (CoE) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้เพียงเท่าที่ตราบไคมันยังอนุญาตให้สำหรับความร่วมมือที่กว้างขวางมากกว่าแนวทางความเป็นไปได้ที่เสนอโดยแหล่งกฎหมายสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่น่ามาประยุกต์ใช้

กรณีบทบัญญัติกฎหมายขัดแย้งกันจะใช้ฉบับไหนต้องไปศึกษาจากบทบัญญัติที่หาทางออกในเรื่องนี้ให้ เช่น ในคำแนะนำ (Commentary) ของกฎหมายต้นแบบ OECD มาตรา 26 บางครั้งเราพบว่า กฎหมายของสหภาพยุโรปและอนุสัญญา (Convention) ขัดแย้งกัน เช่น กฎหมายสหภาพยุโรปบอกขอข้อมูลมาต้องปฏิบัติภายใน 3 เดือน แต่อนุสัญญากลับบอกว่าต้องปฏิบัติภายใน 2 เดือน อย่างนี้ต้องถือตามอนุสัญญาเพราะมาตรฐานขั้นต่ำ (minimum standard) 2 เดือน จะดีกว่า ตอนท้ายของมาตรา 26 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษีไม่ถูก

จำกัดโดยบทบัญญัติแห่งมาตรา 1 และ 2 กล่าวคือ ไม่จำกัดเฉพาะประเทศถิ่นที่อยู่ที่เป็นคู่สัญญาเท่านั้น หรือภาษีไม่จำกัดแต่เรื่องเงินได้หรือทุนเท่านั้น เช่น การขอข้อมูลจากประเทศ B ไปยังประเทศ C แม้เป็นเรื่องของประเทศ A ก็สามารถทำได้ไม่ได้ถูกจำกัดในเรื่องถิ่นที่อยู่ แม้มาตรา 26 บอกให้ขอได้ไม่ถูกจำกัดแต่ประเทศส่วนใหญ่จะจำกัดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเฉพาะภาษีที่กำหนดไว้ในกฎหมายต้นแบบ OECD คือ เงินได้และทุน

กรณีศึกษาที่ 2 a : บทบัญญัติหลักและบทบัญญัติรอง (Major and Minor Provision)

บริษัท A อยู่ในรัฐ A และบริษัท B อยู่ในรัฐ B เพื่อที่จะได้รับการยกเว้นดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 ของกฎหมายต้นแบบของ OECD รัฐ B สอบถามรัฐ A ว่า บริษัท A ผู้รับเงินที่จ่ายให้ความจริงเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A และเป็นผู้เจ้าของผู้รับประโยชน์แห่งค่าสิทธิหรือไม่ สนธิสัญญาภาษีแบบทวิภาคีระหว่างรัฐ A และรัฐ B มีการบัญญัติไว้สำหรับบทบัญญัติรอง (minor provision) เท่านั้น ดังนี้ รัฐ A ต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารที่ร้องขอหรือไม่

เรื่องนี้มีคนขอรับค่าสิทธิ (Royalty) ตามมาตรา 12 ของกฎหมายต้นแบบ OECD จึงมีการถามว่า บริษัท A เป็นบุคคลหรือไม่ เพราะอยากตรวจสอบว่าเป็นเจ้าของแท้จริง ปรากฏว่าในการขอข้อมูลข่าวสารอย่างนี้ คู่สัญญาสองประเทศทำสัญญากันระบุว่า หากมีการร้องขออย่างนี้เข้ามาจะต้องมีบทบัญญัติเขียนไว้ แต่บทบัญญัติรอง (minor provision) ขอแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อวิธีการปฏิบัติทางภาษีไม่เกี่ยวกับตัวบทกฎหมายเป็นการขอข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายภายในไม่กระทบสนธิสัญญา หากเป็นบทบัญญัติหลัก (major provision) ต้องขอข้อมูลใช้ทฤษฎีการตีความกระทบบทบัญญัติสนธิสัญญา บทบัญญัติหลักก็คือ มาตรา 26 การร้องขอข้อมูลต้องมีกฎหมายอ้างอิงนั้นจะถูกปฏิเสธ อาจสรุปได้ว่าถ้าต้องตีความกฎหมายหลักหรือกฎหมายภายในของประเทศใดจะเป็นบทบัญญัติหลัก แต่ถ้าการกระทำนั้นไม่กระทบต่อบทบัญญัติหลักก็จะเป็นบทบัญญัติรอง

กรณีศึกษาที่ 2 b : บทบัญญัติหลักและบทบัญญัติรอง (Major and Minor Provision)

บริษัท B จัดส่งสินค้าไปให้บริษัท A รัฐ B ประรณนาที่จะทราบจากรัฐ A ว่า บริษัท A จ่ายค่าสินค้าไปเท่าไรเพื่อที่จะได้ปรับกับบทกฎหมายภายในของมันได้อย่างถูกต้องซึ่งสนธิสัญญาภาษีแบบทวีภาคีระหว่างรัฐ A กับรัฐ B บัญญัติใช้เฉพาะกับบทบัญญัติตรงเท่านั้น ดังนี้ รัฐ A ต้องจัดหาข้อมูลที่มีการร้องขอมาหรือไม่

กรณีศึกษาที่ 3 : บุคคลที่อยู่ในขอบข่าย (Person Covered)

ธนาคาร A มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A และมีสาขาตั้งอยู่ในรัฐ B และรัฐ C ธนาคาร A กำลังวุ่นอยู่กับการขายทรัพย์สินทางการเงิน การดำเนินงานของธนาคาร A ในรัฐ A รัฐ B และรัฐ C เป็นไปในลักษณะบูรณาการ สำหรับกระบวนการสืบหาเงินได้ที่ต้องเสียภาษีของสาขานักการ A ในรัฐ B เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ B ต้องการร้องขอข้อมูลจากรัฐ C ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานสาขาของธนาคาร A ในรัฐ C ดังนี้ เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ B มีสิทธิได้ข้อมูลเช่นนั้นจากรัฐ C หรือไม่

กรณีศึกษาที่ 4 : ภาษีที่อยู่ในขอบข่าย (Taxes covered)

รัฐ A และรัฐ B ทำสนธิสัญญาทางภาษีที่เป็นไปตามมาตรา 26 ของกฎหมายต้นแบบ OECD โดยมาตรา 2 ของสนธิสัญญาทางภาษีระหว่างรัฐ A และรัฐ B ครอบคลุมเฉพาะภาษีเงินได้และทุนเท่านั้น เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ B ร้องขอข้อมูลการติดต่อสื่อสารบางอย่างเกี่ยวกับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A เพื่อวัตถุประสงค์ในการพิสูจน์ความรับผิดชอบทางภาษีการขายของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ B ดังนี้ เจ้าหน้าที่ทางภาษีในรัฐ A สามารถปฏิเสธการปฏิบัติตามคำร้องขอโดยเหตุผลว่าภาษีการขายไม่อยู่ในขอบข่ายของสนธิสัญญาทางภาษีที่รัฐ A ทำกับรัฐ B ได้หรือไม่

กรณีศึกษาที่ 5 : การตกปลา (Fishing Expedition)

ผู้เสียภาษีของรัฐ A ถอนเงินทั้งหมดจากบัญชีของเขาและได้รับมาในรูปเงินสดจำนวนมาก เขาไปที่ธนาคารหนึ่งในแต่ละรัฐคือ รัฐ B และ รัฐ C แล้วกลับไปยังรัฐ A โดยปราศจากเงินสดกลับมา ในส่วนที่เกี่ยวกับการสืบสวนของผู้เสียภาษี เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ A ส่งคำร้องขอยังรัฐ B และรัฐ C ให้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธนาคารที่อาจถูกเปิดไว้โดยผู้เสียภาษีไว้ที่ธนาคารหนึ่งหรือธนาคารทั้งสองที่เขาไปมา ดังนี้ รัฐ B หรือรัฐ C สามารถปฏิเสธคำร้องโดยอ้างหลักว่า รัฐ A ไม่ได้กำหนดว่าข้อมูลอยู่ในรัฐ B หรือ C ได้หรือไม่

ในเรื่องนี้ รัฐ A ต้องการข้อมูลบางอย่างเพื่อให้ตอบมาโดยจะต้องมีข้อเท็จจริงไปให้ด้วย ไม่ใช่ขอได้แบบไม่จำกัด คนในรัฐ A มีบัญชีอยู่ในธนาคารของรัฐ A แต่ต่อมาปิดบัญชีถอนเงินนำไปยังรัฐ B และรัฐ C รัฐ A ออกค้นหาเพื่อไปเก็บภาษีจากคนปิดบัญชีธนาคารแล้วหนีไป แต่รัฐ A ไม่แน่ใจว่าหนีไปยังรัฐ B หรือรัฐ C หรือทั้งคู่ รัฐ A อาจถามมาว่าคนนั้นมีทรัพย์สินในรัฐ B หรือไม่ เมื่อพิจารณามาตรา 26 วรรค 1 รัฐ A ไม่รู้ว่าจะไปเอาข้อมูลมาจากไหนเมื่อถามมายังรัฐดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการตกปลาหรือเหวี่ยงแหเพราะมีข้อมูลเบื้องต้นที่พอคาดหมายได้ แต่ถ้าถามไปยังรัฐต่างๆ หลาย ๆ รัฐเรื่อยไปอย่างนี้เป็นตกเบ็ดหรือเหวี่ยงแหนั่นเอง รัฐ A ต้องถามไปมิฉะนั้นไม่อาจประเมินภาษีได้ถูกต้อง โดยมีข้อมูลพอควรและถามไปยังรัฐทั้งสองถือได้ว่ามีเหตุผลที่จะเชื่อได้ไม่ต้องถึงขนาดต้องพิสูจน์ได้ผลแน่ชัดก่อนเพราะมีข้อมูลเบื้องต้นแล้วว่าเขาไปยังรัฐเหล่านั้นมา รัฐที่ถูกถามก็มีเหตุผลที่พอเชื่อได้ที่จะตอบให้ไปจะปฏิเสธคำร้องขอไม่ได้

ข้อจำกัดของการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Limitation of Exchange of Information)

ความลับทางภาษี (Tax secrecy) (มาตรา 26 (2) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- การแลกเปลี่ยนข้อมูลจะได้รับระดับการคุ้มครองเช่นเดียวกับข้อมูลที่ได้จากมาภายใต้กฎหมายภายใน
- การจัดหาข้อมูลให้ไม่อาจถูกปฏิเสธโดยกฎหมายความลับทางภาษีของประเทศนั้น
- ข้อมูลอาจถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นภายใต้สถานการณ์บางอย่าง (ปรับปรุงปี ค.ศ.2012 ไม่มีข้อผูกมัดให้ดำเนินมาตรการที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติและกฎหมายภายใน (มาตรา 26

(3) (a) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- รัฐหนึ่งควรถูกกำหนดให้นำไม่มากหรือน้อยไปกว่าที่มันจะเป็นถ้าการเก็บภาษีของรัฐนั้นมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้อง

การต่างตอบแทนกัน (มาตรา 26(3) (a) และ (b) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- รัฐหนึ่งไม่ควรที่จะเอาเปรียบหรือหาประโยชน์จากระบบข้อมูลของรัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่ง

ไม่มีข้อผูกมัดให้จัดหาข้อมูลที่ไม่สามารถได้มาภายใต้กฎหมายภายในในแนวทางการบริหาร
ปกติ (มาตรา 26 (3) (b) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- อย่างไรก็ตาม คู่สัญญาไม่สามารถใช้ความลับทางธนาคารหรืออื่น ๆ มาปฏิเสธการให้
ข้อมูล

การค้า, ธุรกิจ และความลับอื่น (มาตรา 26 (3) (c) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- ผลประโยชน์ของผู้เสียภาษี กับ การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
- กฎการรักษาความลับของมาตรา 26 (2) แห่งกฎหมายต้นแบบ OECD
นโยบายสาธารณะ / ความสงบเรียบร้อย (มาตรา 26 (3) (c) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- ข้อจำกัดในส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สำคัญของรัฐ

สิทธิประโยชน์ทางวิชาชีพตามกฎหมาย (มาตรา 26 (3) (c) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- การสื่อสารที่เป็นความลับระหว่างลูกค้ากับทนายความ, ที่ปรึกษากฎหมายหรือ
ตัวแทนทางกฎหมายอื่น

ผลประโยชน์ทางภาษีในประเทศ (มาตรา 26 (4) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- รัฐคู่สัญญาต้องจัดหาข้อมูลให้แม้ว่ามันอาจไม่ต้องการข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี
ของมันเอง

ความลับทางธนาคาร (มาตรา 26 (5) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- การคุ้มครองข้อมูลทางธนาคารต่อการเปิดเผยต่อบุคคลที่สามารถเข้าถึงเจ้าหน้าที่ทางภาษี
- ความลับทางธนาคารไม่สามารถสร้างหลักที่จะปฏิเสธการให้ข้อมูลเว้นแต่มันอยู่ในข่าย
ของข้อจำกัดการแลกเปลี่ยนข้อมูลอีกอันหนึ่ง

ข้อมูลที่ครอบครองอยู่โดยตัวแทน, ผู้รับมอบอำนาจ, ผู้ดูแลทรัพย์สิน, เจ้าของข้อมูล (

มาตรา 26 (5) ของกฎหมายต้นแบบ OECD)

- กฎหมายภายในปฏิบัติกับข้อมูลเหล่านั้นเหมือนความลับทางวิชาชีพ

การร้องขอที่สอดคล้องกับเงื่อนไขในตราสารที่มันได้ถูกทำขึ้น

- การปฏิเสธให้ข้อมูลเมื่อคำร้องขอไม่ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและสามารถคาดหมายได้

การไม่เลือกปฏิบัติ (มาตรา 26(1) และ 24 (1)) ของกฎหมายต้นแบบ OECD

- การจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติของชนชาติของฝ่ายที่ร้องขอ

ตัวอย่างของความลับทางธุรกิจ (Example of a business secret)

บริษัท A มีถิ่นที่อยู่ในรัฐ A ได้รับคำร้องขอจากรัฐ B เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ A ต้องสืบสวนเกี่ยวกับบริษัท A และผลที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ทางภาษีของรัฐ A ต้องเปิดเผยข้อมูลทางการค้าที่มีมูลค่าสูงเกี่ยวกับการประดิษฐ์ผลผลิตของบริษัท A

ตัวอย่างของความลับทางธนาคาร (Example of bank secrecy)

บุคคลที่ต้องเสียภาษีในรัฐ A มีบัญชีเงินฝากธนาคารอยู่กับธนาคาร B ในรัฐ B ซึ่งรัฐ A กำลังตรวจสอบการคืนภาษีเงินได้ของบุคคลนั้นและได้ร้องขอไปยังรัฐ B ให้ส่งบัญชีธนาคารทั้งหมดและข้อมูลสินทรัพย์ที่ธนาคาร B ยึดถืออยู่เพื่อตรวจสอบว่ามีเงินฝากของรายได้ที่ไม่ได้เสียภาษีไว้หรือไม่

รูปแบบของการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Forms of Exchange of Information)

การแลกเปลี่ยนข้อมูลตามคำร้องขอ (Exchange of Information on request)

- เจ้าหน้าที่ทางภาษีสั่งขอข้อมูลเฉพาะจากเจ้าหน้าที่ทางภาษีอีกคนหนึ่ง

การแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบปัจจุบันทันด่วน (Spontaneous Exchange of Information)

- การจัดหาข้อมูลให้แก่รัฐคู่สัญญาอีกรัฐหนึ่งที่คาดหมายได้ว่าเกี่ยวข้องกับรัฐอื่นและไม่ได้ถูกร้องขอมา

การแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบอัตโนมัติ (Automatic Exchange of Information)

การส่งข้อมูลผู้เสียภาษีจำนวนมากอย่างเป็นระบบและเป็นช่วงเวลาโดยประเทศแหล่งเงิน

บทที่ 4

การศึกษากฎหมายภาษีในประเทศสหภาพยุโรป Tax law education in Europe (technical visits)

Vienna University of Economics and Business เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ (Public University) ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลทุก 3 ปี มีอิสระในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัย โดยมีเงื่อนไขว่าแต่ละปีต้องสอนนักศึกษาจำนวนเท่าไร คณะกรรมการมหาวิทยาลัยมี 5 คน โดยมาจากการแต่งตั้ง 3 คน มหาวิทยาลัยมี 11 Department สอนเน้นทางกฎหมายและธุรกิจ โดยทางกฎหมายนั้น มีทั้ง Public Law และ Labour Law

มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ผู้สอนประมาณ 100 คน มีนักศึกษาประมาณ 23,000 คน การเรียนระดับปริญญาตรีไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แต่อาจต้องเสีย 390 ยูโรต่อเทอมการศึกษาในบางวิชา มหาวิทยาลัยไม่อาจสอบคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้าเรียนระดับปริญญาตรี ต้องรับทั้งหมด

การสอน กฎหมายในระดับปริญญาโทจะเปิดในเดือนกันยายน โดยโปรแกรมการศึกษาเป็นแบบเต็มเวลา (full time program) ใช้เวลาการศึกษา 1 ปี รับนักศึกษา 27 คน และโปรแกรมแบบบางเวลา (part time program) ใช้เวลาการศึกษา 2 ปี โดยมีค่าใช้จ่ายในการเรียนปริญญาโท LL.M ประมาณ 14,000 ยูโร มหาวิทยาลัยอาจสอบคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้าเรียนระดับปริญญาโท โดยมีการสอบใน 4 วิชา เช่น Business Mathematics เป็นต้น

การเรียนกฎหมายในออสเตรเลีย ใช้เวลาระดับปริญญาตรี 3 ปี (bachelor law) ปริญญาโท 2 ปี (Master of Law) ปริญญาเอก 3 ปี (Doctor degree) ซึ่งระดับปริญญาตรีจะมีโควต้าให้นักศึกษาต่างประเทศเรียนโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนปีละ 8-9 คน

การเรียน Tax law in Europe มีการสอนหลายระดับ คือ ปริญญา เช่น LL.B/LL.M.Business Law และประกาศนียบัตรภาคฤดูร้อนเช่น International Tax Law Summer School

บทที่ 5

พัฒนาการทางภาษีของ OECD และ UN (Recent OECD and UN tax developments)

1. พัฒนาการทางภาษีของ OECD

กลุ่มประเทศ G20 ประกอบไปด้วยอาร์เจนตินา ออสเตรเลีย บราซิล แคนาดา จีน ฝรั่งเศส เยอรมนี อินเดีย อินโดนีเซีย อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เม็กซิโก รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย แอฟริกาใต้ ตุรกี อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป มีการประชุมร่วมกันที่ประเทศเม็กซิโกในเดือน มิถุนายน 2555 เพื่อป้องกันการสีกกร่อนของฐานภาษีและการเคลื่อนย้ายกำไร (BEPS: base erosion and profit shifting) ต่อมามีการประชุมในเดือนมิถุนายน 2556 แผนการ BEPS ของ OECD มีการรับรองเป็นวาระสำคัญ

โครงการ BEPS ของ OECD

แผนงานที่ 1 กำหนดแนวทางของความท้าทายทางภาษีของเศรษฐกิจดิจิทัล
แผนงานที่ 2 สร้างความเป็นกลางถึงผลกระทบของการจัดการที่ไม่สมดุลกัน ยกตัวอย่างเช่น บางประเทศกฎหมายภายในกำหนดให้การลงทุนจะมีส่วนในกำไรสุทธิ แต่บางประเทศให้กำไรสุทธิเป็น debt capital ที่ไปเพิ่มมูลค่าของนิติบุคคล ในความเป็นจริง debt capital จะต้องมีการให้ดอกเบี้ย และการกระทำดังกล่าวจะสามารถเปลี่ยนทิศทางของกำไรสุทธิ

เนื่องจากหากเป็นดอกเบียสามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายของนิติบุคคลได้ แต่บางประเทศที่คิดว่า เป็นเงินปันผลก็สามารถเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายได้

แผนงานที่ 3 สร้างความเข้มงวดของหลักการ controlled foreign companies (เป็น มาตรการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีระหว่างประเทศ)

แผนงานที่ 4 จำกัดการถือครองของฐานภาษี ระหว่าง การหักรายจ่ายดอกเบีย กับการ ชำระหนี้ทางการเงินประเภทอื่น

แผนงานที่ 5 ต่อด้านการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ โดย พิจารณาถึงความโปร่งใส

แผนงานที่ 6 ป้องกันการใช้สนธิสัญญาในทางที่ไม่ชอบ โดยการพัฒนาการตีความ

แผนงานที่ 7 ป้องกันการหลีกเลี่ยงสถานะของสถานประกอบการถาวรที่ไม่เป็นความจริง

แผนงานที่ 8 ทำให้เกิดความแน่นอนระหว่างผลของการตั้งราคาโอนในการพิจารณาการ สร้างราคาของทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง

แผนงานที่ 9 ทำให้เกิดความแน่นอนระหว่างผลของการตั้งราคาโอนในการพิจารณาการ สร้างราคาของความเสียหายและทุน

แผนงานที่ 10 ทำให้เกิดความแน่นอนระหว่างผลของการตั้งราคาโอนในการพิจารณาการ สร้างราคาของธุรกรรมที่มีความเสี่ยงสูง

แผนงานที่ 11 สร้างวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลในการวิเคราะห์ BEPS และแผนการในการ ดำเนินการ

แผนงานที่ 12 ขอให้ผู้เสียภาษีเปิดเผยวิธีการวางแผนภาษีที่ซับซ้อน

แผนงานที่ 13 ตรวจสอบเอกสารเกี่ยวกับการตั้งราคาโอน

แผนงานที่ 14 สร้างมาตรการการระงับข้อพิพาทให้มีประสิทธิภาพ

แผนงานที่ 15 พัฒนาเครื่องมือระหว่างประเทศ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอนุสัญญาภาษี ไม่สามารถทำได้ง่าย และทำได้แค่เพียงคู่สัญญาในอนุสัญญา

ความเกี่ยวข้องทางกฎหมายของงานของ OECD

อนุสัญญากรุงเวียนนา มาตรา 31

1. การตีความสนธิสัญญาจะต้องตีความโดยสุจริตและเป็นไปตามความหมายทั่วไปที่กำหนดไว้ในข้อความในสนธิสัญญาและให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

3. สิ่งที่ต้องพิจารณาถึงในเนื้อหาของสนธิสัญญา

วิธีปฏิบัติทั่วไป การบังคับใช้สนธิสัญญาเป็นไปตามข้อความที่ปรากฏในสนธิสัญญา

คณะกรรมการของ OECD กำหนดว่า หน่วยงานทางภาษีของประเทศสมาชิกควรปฏิบัติตามคำอธิบายของ OECD ในการตีความอนุสัญญาภาษีซ้อนที่มีการแก้ไขอยู่ตลอด ถ้าประเทศสมาชิกยอมรับคำอธิบายฉบับล่าสุด การตีความอนุสัญญาก็จะเป็นการตีความที่ถูกต้องและในทำนองเดียวกัน การยอมรับคำอธิบายของ OECD ฉบับล่าสุด ก็ไม่ได้หมายความว่าประเทศคู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามทำนองเดียวกัน

กรณีปัญหาที่หนึ่ง

การก่อสร้างโรงแรม

ข้อเท็จจริงของกรณีปัญหาที่เสนอมาจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี

บริษัทรับเหมาก่อสร้างของออสเตรเลียทำสัญญาก่อสร้างโรงแรมในเมืองปราก ประเทศเช็ก ในราคา 50 ล้านยูโร ใช้ระยะเวลาก่อสร้าง 2.5 ปี แต่บริษัทรับเหมาก่อสร้างดังกล่าวมิได้ก่อสร้างโรงแรมด้วยตนเอง แต่มอบหมายงานต่อให้บริษัทเช็กกับออสเตรเลียเข้าทำงานทั้งหมดด้วยราคา ค่าจ้าง 40 ล้านยูโร

บริษัทรับเหมาก่อสร้างของออสเตรเลียส่งช่างเทคนิคไปที่โครงการก่อสร้างเพียงแค่สองคน และดำเนินการเพียงแค่งานตรวจสอบ โดยช่างเทคนิคอยู่ที่โครงการก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 190 วัน นอกจากนี้ บริษัทออสเตรเลียจ่ายค่านายหน้าให้แก่บริษัทลิทเทนสไตน์ 5 ล้านยูโร

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีต้องการทราบความเห็นทางกฎหมาย

ปัญหาข้อแรก

โครงการก่อสร้างที่เมืองปรากถือเป็นสถานประกอบการถาวรของบริษัทออสเตรเลียหรือไม่ เนื่องจากข้อเท็จจริงที่มีช่างเทคนิคเข้าไปตรวจสอบงานเพียง 190 วัน แต่ไม่ถึงระยะเวลา 12 เดือนที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาภาษีซ้อน

คำตอบ

ตามคำอธิบายอนุสัญญาของ OECD มาตรา 5 ย่อหน้าที่ 19 อธิบายไว้ว่า ระยะเวลาที่ผู้รับเหมาช่วงทำงานในโครงการก่อสร้างต้องพิจารณาว่าเป็นการใช้ระยะเวลาการทำงานของผู้รับเหมารายแรกด้วย ดังนั้น โครงการก่อสร้างจึงถือเป็นสถานประกอบการถาวรของบริษัทออสเตรเลียในประเทศเช็ก ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานทางภาษีของประเทศเช็กจึงสามารถจัดเก็บภาษีจากกำไร 10 ล้านยูโรได้

ปัญหาข้อที่สอง

ถ้าถือเป็นสถานประกอบการถาวร เจ้าหน้าที่ตรวจสอบทางภาษีของออสเตรเลียจะยกเว้นผลกำไร 10 ล้านยูโรตามมาตรา 7 ของอนุสัญญาภาษีซ้อน และไม่อนุญาตให้นำค่านายหน้ามาหักเป็นรายจ่ายเพื่อการคำนวณกำไรสุทธิได้หรือไม่

คำตอบ

การหักค่านายหน้านั้น หน่วยงานทางภาษีของประเทศเช็กไม่อาจปฏิเสธการหักค่าใช้จ่ายได้ แต่ต้องเป็นไปตามกฎหมายภายในของประเทศเช็ก

กรณีปัญหาที่สอง

การโอนทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง

ข้อเท็จจริง

บริษัทข้ามชาติผลิตและจำหน่ายสินค้าโดยที่ราคามีได้พิจารณาถึงรูปแบบทางเทคนิคของสินค้า บริษัทดังกล่าวต้องการทำตัวเองให้แตกต่างไปจากคู่แข่งโดยการพัฒนาชื่อทางการค้าของ

ตนเองให้มีมูลค่าโดยการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด ชื่อทางการค้าดังกล่าวเป็นของบริษัท A ในประเทศ A

การพัฒนา ดูแลรักษา และการปฏิบัติของกลยุทธ์ทางการตลาดทั่วโลกกระทำโดยพนักงาน 125 คนของสำนักงานใหญ่บริษัท A

สินค้าจัดทำโดยบริษัทในเครือภายใต้สัญญาการจ้างผลิตของบริษัท A และดำเนินการจัดจำหน่ายโดยบริษัทในเครือที่ซื้อสินค้าจากบริษัท A

กำไรที่ได้รับจากบริษัท A หลังจากจัดแบ่งค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแล้ว เป็นราคาของชื่อทางการค้า ต่อมา เมื่อโครงการได้ทำขึ้น ชื่อทางการค้าถูกโอนไปยังบริษัท Z ในประเทศ Z (ประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำ) เพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน หลังจากปรับโครงสร้างดังกล่าว บริษัท A ได้รับค่าตอบแทนจากราคาที่เพิ่มขึ้นจากผลการดำเนินงานของบริษัท Z ส่วนผลกำไรของผู้ผลิตและบริษัทในเครือยังเหมือนเดิม ส่วนผลกำไรของบริษัท A จะย้ายไปที่บริษัท Z

บริษัท Z บริหารจัดการโดยบริษัททางการเงินในประเทศ Z ซึ่งไม่มีพนักงานหรือบุคคลที่มีอำนาจตัดสินใจ และไม่มีอำนาจทางการเงินหรือเศรษฐกิจในการจัดการความเสี่ยง พนักงานระดับสูงของบริษัท A ต้องบินไปประเทศ Z ปีละครั้งเพื่อรับรองแผนการตลาดในการบริหารจัดการบริษัท Z การตัดสินใจดังกล่าวมีการเตรียมการในประเทศ A ก่อนที่พนักงานระดับสูงบินไปประเทศ Z

บริษัทข้ามชาติพิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการบริการที่จัดทำโดยบริษัท A เพื่อบริษัท Z และได้รับค่าตอบแทนเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเหมือนกับค่าบริการบริษัทภายในกลุ่ม

คำตอบ

แนวทางของ OECD ปรากฏในบทที่ 9 ของแนวทางเกี่ยวกับการตั้งราคาโอน การพิจารณาข้อเท็จจริงและสถานะของรูปแบบทางเศรษฐกิจในการจัดการแตกต่างกัน แม้ข้อเท็จจริงจะระบุว่าบริษัท Z ไม่มีอำนาจในการพิจารณาถึงความเสี่ยงในการจัดการ นอกจากนี้ ไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการจัดการดังกล่าว ด้วยเหตุดังกล่าว หน่วยงานทางภาษีจึงไม่ยอมรับวิธีการที่จัดทำขึ้นของบริษัท A

2. พัฒนาการทางภาษีของ UN

UN มีการจัดทำแนวทางการตีความเกี่ยวกับการตีความอนุสัญญาภาษีซ้อนและเกี่ยวกับการตั้งราคาโอน

กรณีปัญหาที่สาม

การจำหน่ายน้ำมันในยุโรปตะวันออก (ในประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของ OECD)

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในการตกลงระหว่างประเทศคู่สัญญา

บริษัทออสเตรเลียซื้อน้ำมันดิบที่ขุดมาเรือจากประเทศยุโรปตะวันออกประเทศหนึ่งที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกของ OECD แล้วจำหน่ายกลับไปยังประเทศดังกล่าว สำนักงานตัวแทนของบริษัทของออสเตรเลียตั้งอยู่ในประเทศยุโรปตะวันออก แต่สัญญาซื้อขายทำขึ้นในประเทศออสเตรเลีย นอกจากนี้ บริษัทออสเตรเลียเช่าถังน้ำมันขนาดใหญ่ไว้ในประเทศยุโรปตะวันออกดังกล่าว

ยอดขายน้ำมันต่อปีเท่ากับ 100 ล้านยูโร ส่วนยอดซื้อน้ำมันดิบต่อปีเท่ากับ 40 ล้านยูโร ค่าใช้จ่ายของบริษัทออสเตรเลียเท่ากับ 25 ล้านยูโร และค่าใช้จ่ายของสำนักงานตัวแทนเท่ากับ 20 ล้านยูโร

ดังนั้น ผลกำไรสุทธิเท่ากับ $100 - 40 - 25 - 20 = 15$ ล้านยูโร

บริษัทออสเตรเลียมีความเห็นว่า บริษัทไม่ต้องรับผิดชอบที่จะต้องชำระภาษีที่ประเทศยุโรปตะวันออกดังกล่าว เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการถาวร

- เพราะถังน้ำมันไม่เป็นสถานประกอบการถาวรตามมาตรา 5 ย่อหน้า 4 ตามอนุสัญญาภาษีซ้อนของ UN
- ส่วนสำนักงานตัวแทนเป็นเพียงตัวช่วยหรือการเตรียมตัวในการเข้าทำสัญญาในประเทศออสเตรเลีย จึงไม่ถือว่าเป็นสถานประกอบการถาวร

แต่หน่วยงานทางภาษีของประเทศยุโรปตะวันออกดังกล่าวไม่ยอมรับข้อถกเถียงของบริษัทออสเตรเลีย และดำเนินคดีอาญากับบริษัทออสเตรเลียที่ไม่ชำระภาษี

ต่อมาจึงมีการประชุมระหว่างหน่วยงานทางภาษีครั้งแรก

ประเทศยุโรปตะวันออก ยอมรับว่าถังน้ำมันไม่ถือเป็นสถานประกอบการถาวร และภายใต้
กฎหมายของประเทศดังกล่าวสามารถจัดเก็บภาษีจากยอดขายภายในประเทศ

รายจ่ายที่สามารถนำมาหักได้นั้นจะต้องจ่ายจากสถานประกอบการถาวรจึงเท่ากับ 20 ล้าน
ยูโร

ออสเตรียยอมรับว่าสำนักงานตัวแทนเป็นสถานประกอบการถาวร

ออสเตรียโต้เถียงว่า สามารถหักค่าใช้จ่ายได้มากกว่า การกระทำดังกล่าวถือว่า อนุสัญญา
ทับซ้อนกับกฎหมายภายใน

การประชุมดังกล่าวไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่าย จึงทำให้การประชุมครั้ง
แรกจบลง

การประชุมครั้งที่สอง

ประเทศยุโรปตะวันออกยอมรับให้หักจ่ายตามที่ออสเตรียประชุม จึงจัดเก็บภาษีจาก
กำไรเพียง 15 ล้านยูโร

แต่ออสเตรียแจ้งว่าการกระทำดังกล่าวขัดกับมาตรา 7 ของอนุสัญญาภาษีซ้อน เนื่องจาก
จัดเก็บจากกำไรทั้งหมด ด้วยเหตุผลที่ว่า สำนักงานใหญ่ของบริษัทออสเตรียไม่ได้ทำกำไรที่ประเทศ
ยุโรปตะวันออก และการทำงานหลักอยู่ที่สำนักงานใหญ่

ประเทศยุโรปตะวันออกแจ้งว่า จากการเปรียบเทียบยอดขายของบริษัทน้ำมันอื่นแสดงให้เห็น
เห็นว่า กำไร 15 ล้านยูโรของบริษัทออสเตรียเป็นกำไรที่สมเหตุผลและเป็นไปตามราคาตลาด

แต่ออสเตรียแจ้งว่า มาตรา 7 ของอนุสัญญาภาษีซ้อนอนุญาตให้แยกผลกำไรระหว่าง
สำนักงานใหญ่และสถานประกอบการถาวร

ดังนั้น การประชุมครั้งที่สองจึงจบลง โดยทั้งสองประเทศตกลงว่าจะให้เจ้าหน้าที่ภาษีของ

แต่ละประเทศทำการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งถึงการแยกผลกำไรระหว่างบริษัทออสเตรียและสถาน
ประกอบการถาวร

การประชุมครั้งที่สาม

เจ้าหน้าที่ภาษีของทั้งสองประเทศวิเคราะห์ถึงผลกำไรของบริษัทออสเตรเลียและสถานประกอบการถาวรแล้ว ตกลงกันว่า ร้อยละ 80 ของเงินได้ทั้งหมดเป็นการกระทำของบริษัทออสเตรเลีย ส่วนอีกร้อยละ 20 เป็นของสถานประกอบการถาวร

ข้อสรุปของการประชุม คือ ประเทศออสเตรเลียจัดเก็บภาษีจากเงิน 12 ล้านยูโร ส่วนประเทศยุโรปตะวันออกจัดเก็บภาษีจากเงิน 3 ล้านยูโร อันเป็นการแบ่งส่วนผลกำไรตามมาตรา 7 ย่อหน้า 4 ของอนุสัญญาของ UN

บทที่ 6

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบรวมกิจการของสหภาพยุโรป (Merger directive)

เป้าหมายของข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบรวมกิจการ

- ภาษีของการปรับโครงสร้างกิจการของบริษัท
- หลีกเลี่ยงภาษีอันเกิดจากผลได้จากทุนที่ยังมิได้มีการรับรู้ในระดับบริษัท และผู้ถือหุ้น

บุคคลที่อยู่ขอบข่ายของข้อกำหนดเกี่ยวกับการควบรวมกิจการ

- เป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่อยู่ในเอกสารแนบท้ายของข้อกำหนด
- มีถิ่นที่อยู่ทางภาษีในสหภาพยุโรป
- เป็นภาษีที่อยู่ในเอกสารแนบท้ายข้อกำหนด
- มีข้อจำกัดสำหรับการปรับโครงสร้างกิจการในสหภาพยุโรป
- ไม่มีสิทธิพิเศษสำหรับผู้ถือหุ้น

รูปแบบของการควบรวมกิจการ

- การควบรวมกิจการตามกฎหมาย หมายความว่า บริษัทแรกที่มีการควบรวมกิจการจะเลิกบริษัทไปและโอนทรัพย์สินไปยังบริษัทใหม่
- การแบ่งส่วนตามกฎหมาย หมายความว่า บริษัทที่มีการโอนกิจการแบ่งส่วนไปยังบริษัทที่รับโอน และมีการตั้งบริษัทใหม่อีกบริษัทเพื่อรับโอนกิจการ
- การแบ่งบางแผนกออกไป
- การโอนเฉพาะสินทรัพย์
- การแลกเปลี่ยนหุ้น
- การโอนศูนย์บริหารจัดการ

ภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับบริษัทในการควบรวมกิจการ

- มีการเลื่อนการชำระภาษีผลได้จากทุน
- หลักเกณฑ์ roll over

กรณีที่มีการโอนทรัพย์สินและหนี้สินจะใช้ราคาที่หน้างบดุล นอกจากนี้ ผลทางภาษีที่มีการชุกซ่อนไว้ในบัญชีก็จะมีการเคลื่อนย้ายมาที่บริษัทที่รับโอนกิจการ

ภาษีอากรของบริษัทตามข้อกำหนดการควบรวมกิจการ มาตรา 4

มาตรา 4 (1) ไม่มีภาระภาษีกรณีผลได้จากทุน

มาตรา 4 (4) มีการเลื่อนการชำระภาษีอันเนื่องมาจาก roll over ของมูลค่าทรัพย์สินตามวัตถุประสงค์ทางภาษี

มาตรา 4(5) ถ้ามีการใช้ทางเลือก step-up basis ถูกใช้โดยบริษัทที่รับโอนกิจการภายใต้กฎหมายภายในของบริษัทที่รับโอนกิจการ ความเป็นกลางทางภาษีจะไม่นำมาบังคับใช้สำหรับสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทที่รับโอน

การยกผลประโยชน์ของการยกเว้นภาษีมายังบริษัทที่รับโอนกิจการ ตามมาตรา 5 ของข้อกำหนดการควบรวมกิจการ

บริษัทที่รับโอนกิจการต้องระงับการใช้สิทธิยกเว้นภาษีของบริษัทผู้โอน

การครอบงำผลขาดทุน ตามมาตรา 6 ของข้อกำหนดการควบรวมกิจการ

มาตราดังกล่าวจะใช้หลักของการไม่เลือกปฏิบัติ เนื่องจากกลุ่มบริษัทในสหภาพยุโรปหากมีการควรวมกิจการจะนำผลขาดทุนมาใช้ประโยชน์ได้ หากประเทศสมาชิกใดให้สิทธิดังกล่าวก็จะต้องให้บริษัทต่างประเทศด้วย กรณีนี้ก็จะมีความว่าจะสามารถนำเข้าผลขาดทุนได้หรือไม่เพียงใด

ข้อกำหนดของการควรวมกิจการมาตรา 9 กำหนดให้การบังคับใช้มาตรา 4 ถึงมาตรา 6 นำมาใช้สำหรับการโอนกิจการในกรณีมีการโอนเฉพาะสิทธิ์ด้วย

ภาษีในระดับผู้ถือหุ้นในมาตรา 8 ของข้อกำหนดการควรวมกิจการ ถ้าการควรวมกิจการเป็นการรวมกิจการหรือการแลกหุ้นของบริษัท ผลของผู้ถือหุ้นนั้น ราคาหุ้นก็ยังคงเดิมไม่มีภาระภาษี

ประเด็นปัญหาของข้อกำหนดเกี่ยวกับการควรวมกิจการ การตีราคามูลค่าหุ้นที่เกิดขึ้นจากการโอนทรัพย์สิน และกรณีการโอนกิจการโดยการแลกหุ้นนั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ในการประเมินมูลค่าหุ้นที่ออกโดยบริษัทที่รับโอนกิจการ ทำให้เกิดการชุกช่อนผลกำไรซ้ำซ้อน

การให้การช่วยเหลือของรัฐที่เกี่ยวกับปัญหาเฉพาะเจาะจงในเรื่องภาษี
(State aid provision and its relevance for direct taxation)

หัวข้อการศึกษา

- ความสัมพันธ์ระหว่างการช่วยเหลือของรัฐและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- แง่มุมที่เกี่ยวกับวิธีการการช่วยเหลือของรัฐ
- ประเภทของการช่วยเหลือของรัฐ
- การช่วยเหลือทางอ้อม
- การคัดเลือกระดับภูมิภาค
- ปัจจัยในการคัดเลือก
- คดีที่ค้างอยู่ในระบบภาษีของประเทศออสเตรเลียแบบกลุ่ม

คดีที่ 1 คดี ECJ Sardinia ภาษีการจอดเครื่องบินของผู้ประกอบการเครื่องบินสัญชาติอื่น (เป็นการยกเว้นภาษีให้แก่บุคคลของชาร์ดิเนีย)

ความสัมพันธ์ระหว่างการช่วยเหลือของรัฐและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

- การงดเว้นความช่วยเหลือของรัฐและการแบ่งแยกควรนำมาปรับใช้ในเวลาเดียวกันโดยควบคู่กันไป
  - ขั้นตอนที่ไม่ต่อเนื่องเป็นแบบแผนประเพณีปฏิบัติแต่มีผลลัพธ์ที่แตกต่างกันไป
  - ขั้นตอนที่เพิ่มมากขึ้นหากส่วนประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนามั่นคง
- แง่มุมที่เกี่ยวกับวิธีการการช่วยเหลือของรัฐ
- การแจ้งเตือนแก่คณะกรรมการสหภาพยุโรป
  - ขั้นตอนการวิเคราะห์เบื้องต้น
  - ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของวิธีการใหม่
  - ขั้นตอนการตรวจสอบธรรมดา

- การตัดสินใจของคณะกรรมการสหภาพยุโรป

ประเภทความช่วยเหลือของรัฐ

มาตรา 107 วรรค 1 TFEU

คำจำกัดความของการให้ความช่วยเหลือ

- คำจำกัดความของกฎหมายสหภาพยุโรป ไม่มีคำจำกัดความแห่งชาติ
- ผู้รับความช่วยเหลือต้องเป็นประเภทธุรกิจหรือผู้ประกอบการ
- สาขาอื่นของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อาจเป็นเอกชนหรือของรัฐก็ได้

ข้อดีของกฎหมายภายในประเทศ

- การกีดกันของรายได้บางประเภทจากฐานภาษี
- การยืดขยายระยะเวลา
- การเครดิตภาษีหรือการยกเว้นภาษี
- อัตราภาษีพิเศษ
- การตัดสินใจเลือกผลกำไรทางเลือก หากเป็นกรณีที่มีผลกำไรมากขึ้น
- มาตรการพิเศษภาษีซ้อน

กรณีที่ 2 ภาษีทางอ้อม

รัฐใดรัฐหนึ่งให้สิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษีดังต่อไปนี้

- รายได้ของลูกจ้างของบริษัทถิ่นที่อยู่
- ที่ได้มาจากกิจกรรมที่ทำนอกประเทศ
- ระยะเวลาที่ดำเนินงานมากกว่าหนึ่งเดือน

การยกเว้นภาษีจะต้องให้เฉพาะลูกจ้างไม่ใช่บริษัท

การกระทำที่เป็นการบิดเบือนการแข่งขัน

- ประเพณธุรกิจหรือผู้ประกอบการสามารถได้กำไรโดยทางอ้อมจากมาตรการช่วยเหลือผ่านบุคคลภายนอก (ยกตัวอย่างเช่น แรงจูงใจทางภาษีสำหรับลูกจ้าง ผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น
- การตัดสินใจเกี่ยวกับการได้คืนภาษี : ผู้รับคือบริษัทที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่ลูกจ้างหรือผู้ลงทุนเอกชน
- การขอความช่วยเหลือระหว่างบริษัทและผู้รับความช่วยเหลือโดยตรง
- การขยายการขอคืนภาษี: เกี่ยวข้องกับกำไรสุทธิของบริษัทหรือไม่

การได้รับอนุญาตของกลุ่มประเทศสมาชิก

- หลักฐานทางตรงหรือทางอ้อมของงบประมาณสาธารณะ (การขาดดุลงบประมาณภาษี)
- การช่วยเหลือต้องสืบเนื่องมาจากการกระทำของรัฐ (ดูตัวอย่าง T-351/02 Deutsche Bahn)

อันตรายในการบิดเบือนการแข่งขันทางการค้า

- การช่วยเหลือ (มีศักยภาพ) ส่งเสริมสถานการณ์การแข่งขันทางการค้าของผู้รับประโยชน์ในความสัมพันธ์กับผู้ค้าแข่ง ยกตัวอย่างเช่น การลดกำลังการผลิตหรือต้นทุนการลงทุน
- คำจำกัดความอย่างกว้างของ ผู้ทำการค้าแข่ง
- การตีความ “ ผลกระทบของการค้าภายในชุมชน”

การช่วยเหลือการรับรองบางประเภท

การคัดเลือก

- บุคคล ภาคส่วน หรือ ภายในท้องถิ่น
- คุณลักษณะผู้ได้รับการช่วยเหลือหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างกันจากตัวแทนทางเศรษฐกิจอื่น ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยองค์กรทางภาษีผู้มีอำนาจที่ระมัดระวังรอบคอบ ตัวอย่างเช่นการกำหนดกฎเกณฑ์การคัดเลือกในการให้ความช่วยเหลือทางภาษี

- การคัดเลือกโดยคุณลักษณะ หรือ ระดับภูมิภาค

วิธีการสามขั้นตอน

- การระบุหาเอกลักษณ์ของเกณฑ์มาตรฐานในระบบภาษี (ระบบการอ้างอิง)
- การยกเว้นจากระบบการอ้างอิง
- การให้เหตุผลในการตัดสินใจ

การพิจารณาการให้ความช่วยเหลือ

- กำหนดข้อยกเว้นของมาตรฐานทางภาษีปกติที่มาจากหลักเกณฑ์พื้นฐานหรือที่ได้รับการแนะนำจากระบบภาษีระดับประเทศ
- ความก้าวหน้าของอัตราภาษีรายได้ส่วนบุคคล
- การคำนวณการเสื่อมค่าของทรัพย์สินและวิธีการตีค่าหุ้น
- การยกเว้นภาษีขององค์กรที่ไม่มุ่งหากำไร
- ภาษีที่กำหนดในการปรับใช้ฐานภาษีแบบจำกัดในบางภาคส่วน
- ข้อกำหนดโดยเฉพาะเกี่ยวกับภาษีของผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง
- วัตถุประสงค์ภายนอก เช่น เศรษฐกิจ การเมือง วัตถุประสงค์ทางสังคมหรือ เชิงนิเวศน์ ไม่ทำให้บรรลุผลถึง หลักการพื้นฐานภายในของระบบภาษี

กรณีปัญหาเกี่ยวกับคดีที่ 1

- อิตาลี: ทุกภูมิภาคควรจัดเก็บภาษีการแว่จอตเครื่องบิน
- ชาร์ดิเนีย: แคว้นซึ่งมีอิสระในการปกครองตนเอง ไม่ได้ใช้ระบบภาษีในการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยว (ดู ECJ c-88/03 Azores)

เกาะชาร์ดิเนียอยู่ภายใต้การปกครองของอิตาลี ไม่มีระบบภาษีเปรียบเทียบ จึงต้องไปดูกฎหมายภาษีของประเทศอิตาลี ดังนั้น การกระทำของชาร์ดิเนียจึงไม่ถูกต้อง

คดี ECJ's Gibraltar (C-106 และ 107/09P)

- Gibraltar: ภาษีเงินเดือนของลูกจ้างในยิบรอลตาร์ ภาษีทรัพย์สินในยิบรอลตาร์ ถูกนำมาใช้สำหรับวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

การคัดเลือกทางข้อเท็จจริง

- บริษัทที่มีสถานการณ์ที่สามารถเทียบเคียงกันได้ควรถูกจัดเก็บภาษีไปในทิศทางเดียวกัน
- ภาษีสำหรับบริษัทต่างประเทศควรถูกละเว้นเนื่องจากไม่มีลูกจ้างและไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินในทางธุรกิจ
- บริษัทต่างประเทศบางบริษัทที่ไม่มีเงินเดือนหรือสถานที่ในยุโรปสามารถเทียบได้กับบริษัทที่มีเงินเดือนหรือสถานที่
- ECJ แยกจากการทดสอบสามประการหรือไม่
- การทดสอบที่เปรียบเทียบหรือเทียบเคียงกัน

ภาษีแบบเชิงกลุ่ม : ค่าเสื่อมราคาของชื่อเสียงทางการค้า

ออสเตรีย : การหักการตัดบัญชีของชื่อเสียงทางการค้าของบริษัทที่เป็นเป้าหมายในการได้หุ้นระหว่างสมาชิกใหม่ในกลุ่มออสเตรีย

ข้อดีของภาษีทางเลือกที่มีเหตุผล

- ข้อยกเว้นในระบบภาษีปกติที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษีหุ้นส่วนบริษัทออสเตรียน ข้อตกลงเกี่ยวกับหุ้นไม่เกี่ยวข้องกับการเสื่อมค่าของชื่อเสียงทางการค้า
- ข้อยกเว้นนี้มาจากหลักการพื้นฐานหรือหลักฐานที่ได้รับการแนะนำทางของระบบภาษีระดับประเทศหรือไม่
  - แนวคิดเกี่ยวกับหน่วยงานแบบเดี่ยว
  - ข้อดีทดแทนข้อเสีย
  - ความสอดคล้องของระบบภาษี

ภาษีแบบเชิงกลุ่ม : กรณีที่ไม่มีการเสื่อมค่าของชื่อเสียงทางการค้า

- ออสเตรีย: คดีที่ค้างค้ำอยู่
- ผลกำไรและขาดทุนของสมาชิกกลุ่มออสเตรียมาจากกลุ่มบริษัทแม่ กลุ่มบริษัทแม่เอได้รับอนุญาตให้หักการเสื่อมค่าของชื่อเสียงทางการค้า

- มีเพียงการขาดทุนของสมาชิกกลุ่มต่างประเทศเท่านั้นที่มาจากกลุ่มบริษัทแม่ กลุ่มบริษัทแม่ซึ่งไม่ได้รับการอนุญาตให้ทำการเสื่อมค่าของชื่อเสียงทางการค้า

ข้อโต้แย้งทางเลือก

- บางบริษัทที่ได้หุ้นในกลุ่มบริษัทต่างประเทศ อาจดูเหมือนจะเปรียบเทียบได้กับบริษัทที่ได้หุ้นในกลุ่มบริษัทสมาชิกออสเตรเลีย
- สถานการณ์ที่เปรียบเทียบกันไม่ได้ถูกปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
- หาก ECJ พบว่ากลุ่มบริษัทแม่(เอและซี) มีสถานการณ์ที่เทียบเคียงกันได้ : มีเพียงบริษัทที่ได้หุ้นในกลุ่มสมาชิกออสเตรเลียเท่านั้นที่สามารถได้รับข้อโต้แย้งทางภาษี ผ่านทางการเสื่อมค่าของชื่อเสียงทางการค้าที่มีผลทางภาษี
- การให้เหตุผล

ผลของการช่วยเหลือที่ผิดกฎหมาย

- การชดเชยสิทธิประโยชน์ทางภาษี
    - การชดเชยสิทธิประโยชน์: การสูญเสียรายได้ทางภาษี
    - รวมไปถึงค่าธรรมเนียมดอกเบี้ย
    - ข้อยกเว้น ผู้ได้รับประโยชน์สามารถเชื่อถือความคาดหวังที่ชอบด้วยกฎหมายได้
  - การชดเชยจำนวนที่พิจารณาจากฐานการกระทำของผู้เสียภาษีและ ไม่ใช่ในแง่การกระทำที่ทำให้มีผลโดยการรับรอง (ECJ C148/04 Unicedito case)
  - MS A(สมาชิกของรัฐหนึ่ง): ภาระภาษี 100
  - MS B(สมาชิกของรัฐหนึ่ง): ภาระภาษี 200 แต่ภาษีที่มีผลสืบเนื่องจาก แรงจูงใจทางภาษี 50
- จำนวนชดเชย 150 ไม่ใช่แค่เพียง 50

ผลของการช่วยเหลือที่ผิดกฎหมาย (2)

- ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความช่วยเหลือไม่สามารถนำมาหักได้
- ข้อดีเพิ่มเติม (เงินได้ภาษีที่เกินควรถูกเพิ่มขึ้น) ไม่ได้แยกจากจำนวนที่ชดเชย

- ข้อเสียเพิ่มเติม (นอกจากรายได้ภาษีที่เพิ่มขึ้น) ถูกเรียกร้องต่อรัฐสมาชิกผ่านทาง การเรียกร้องค่าเสียหาย

บทที่ 8

พัฒนาการทางนโยบายทางภาษีของสหภาพยุโรป : การยกร่างกฎหมายฐานภาษีทางตรง
(Recent EU tax policy developments : Common consolidated corporate tax

base (CCCTB, Draft Directive))

- แนวความคิดการยกเว้นกฎหมายภาษีทางตรงของสหภาพยุโรป (Concept of CCCTB)
- ประเทศที่สาม (Third Countries)
- ภาษีกรณีมีถิ่นที่อยู่และภาษีกรณีแหล่งเงินได้ (Worldwide Taxation versus Territorial Taxation)
- ภาษีของบริษัทกรณีมีถิ่นที่อยู่ (Taxation of Resident Companies)
- ภาษีของบริษัทกรณีไม่มีถิ่นที่อยู่ (Taxation of Non-resident Companies)
- บทบัญญัติพิเศษ (Special provision)

1. แนวความคิดของการยกเว้นกฎหมายภาษีทางตรงของสหภาพยุโรป (Concept of CCCTB) ได้รับการเสนอให้ยกครั้งแรกเมื่อวันที่ 16 มีนาคม ค.ศ. 2011 โดยสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งตามร่างฉบับนี้ให้ความหมายของฐานภาษีทางตรงไว้ 3 รูปแบบ

C ตัวที่ 1 คือ common tax base หมายถึงฐานภาษีที่เหมือนกัน โดยไม่คำนึงว่าประเทศนั้นจะเป็นประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปหรือไม่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับใช้ฐานภาษีที่เหมือนกันเป็นอย่างเดียวกันเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ซึ่งฐานภาษีนี้อัตราภาษีโดยแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกสามารถกำหนดอัตราภาษีบังคับใช้ภายในแตกต่างกันไปได้

C ตัวที่ 2 คือ corporate tax base หมายถึงฐานภาษีนิติบุคคล ซึ่งฐานภาษีนี้อัตราภาษีเฉพาะนิติบุคคล ไม่รวมถึงบุคคลธรรมดา ซึ่งแต่ละประเทศในกลุ่มสมาชิกสามารถกำหนดฐานภาษีบุคคลธรรมดาอย่างใดก็ได้

C ตัวที่ 3 คือ consolidated tax base หมายถึงฐานภาษีผสมรวมกัน ซึ่งฐานภาษีนี้อาจเกิดจากแนวความคิดที่ว่าบริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในประเทศหนึ่งไม่เพียงแต่ทำธุรกรรมกับเฉพาะประเทศคู่สัญญาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงประเทศนอกคู่สัญญาหรือนอกกลุ่มสมาชิกประเทศสหภาพยุโรปด้วย ดังนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการคำนวณภาษีของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลการจัดเก็บภาษีในประเทศหนึ่งๆ และการภาพรวมทางธุรกิจเช่นกำไร

ขาดทุนของผู้ประกอบธุรกิจในประเทศนั้นๆ ย่อมสูงขึ้น จึงจัดให้มีการร่างฐานภาษีประเภทนี้ด้วย

อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรปปัจจุบันมี 28 ประเทศ แม้จะถือว่าทุกประเทศต่างให้ความยินยอมในการบังคับใช้ตามหลักการของร่างภาษีดังกล่าวแต่แต่ละประเทศไม่ได้ออกกฎหมายภายในบังคับใช้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันแสดงถึงความเห็นทางกฎหมายที่ยังคงแตกต่างกัน จึงมีความพยายามแก้ปัญหาเพื่อลดความเห็นแย้งโดยมีการแก้ไขรายละเอียดของกฎหมายค่อนข้างมากซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

2. ประเทศที่สาม (Third Countries) ร่างกฎหมายภาษีทางตรงฉบับนี้ไม่เพียงแต่ประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปจะได้รับประโยชน์เท่านั้นแต่รวมถึงประเทศที่สามก็อาจได้รับประโยชน์จากบังคับใช้กฎหมายภาษีทางตรงนี้ด้วย ซึ่งประเทศที่สามในที่นี้หมายถึง

- ประเทศที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกของกลุ่มสหภาพยุโรปที่ปราศจากการแลกเปลี่ยนทางข้อมูลระหว่างกัน (Non-EU countries without exchange of information)
- ประเทศที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปแต่มีการแลกเปลี่ยนทางข้อมูลระหว่างกัน (Non-EU countries with exchange of information) เช่น กรณีมีสนธิสัญญาทางภาษีหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป
- ประเทศที่มีความสัมพันธ์พิเศษกับประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (Special relationships) เช่น สวิตเซอร์แลนด์ซึ่งแม้มีภูมิประเทศตั้งอยู่รายล้อมด้วยสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป แต่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กลับทำสนธิสัญญาการค้าเคลื่อนย้ายเสรี (Free movement) กับประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ให้สามารถเดินทางเข้าออกประเทศในกลุ่มสมาชิกของสหภาพยุโรปได้โดยไม่ต้องถือหนังสือเดินทาง

- ประเทศที่มีภูมิประเทศตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจของยุโรป (European Economic Area (EEA)) เช่น ไอซ์แลนด์ นอร์เวย์ ลิกเคนสไตน์ เช่นกรณีประเทศซึ่งไม่ใช่ประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปดังกล่าวนำกฎหมายของประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปบางส่วนไปบังคับใช้เป็นกฎหมายภายในของตน
- ประเทศที่สามในกลุ่มประเทศสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปที่มีวิธีการเพื่อความตกลงร่วมกัน (enhanced cooperation) ในลักษณะกระทำกับประเทศอื่นในกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปด้วยตนเอง

3. ภาษีกรณีมีถิ่นที่อยู่และภาษีกรณีแหล่งเงินได้ (Worldwide Taxation versus Territorial Taxation) ภาษีกรณีถิ่นที่อยู่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา 6 วรรค 7 ใช้บังคับแก่บริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปกล่าวคือไม่ว่าบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปจะได้รับเงินได้ที่จ่ายจากหรือในประเทศในกลุ่มสมาชิกหรือไม่ก็ต้องนำเงินได้ที่ได้รับนั้นมารวมคำนวณเสียภาษีให้แก่ประเทศประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรปที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกด้วย ซึ่งแตกต่างจากการจัดเก็บภาษีกรณีแหล่งเงินได้ดังบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗ วรรค ๗ ที่ใช้บังคับแก่บริษัทที่มีสถานประกอบการถาวร (Permanent Establishment (PE)) ตั้งอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกของสหภาพยุโรปและได้รับเงินได้ที่เกิดจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น ความหมายของสถานประกอบการถาวรตามร่างฉบับนี้มีความหมายอย่างเดียวกันกับที่บัญญัติไว้ใน OECD Model

4. ภาษีของบริษัทกรณีมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรป (Taxation of resident companies) หมายถึงเงินได้ที่เกิดจากการประกอบกิจการของบริษัทที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปไม่ว่าจะได้รับมาจากที่ใด ต้องนำเงินได้ที่ได้รับนั้นมารวมคำนวณเสียภาษีให้แก่ประเทศที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปด้วย ซึ่งเงินได้นี้มีความหมายตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศสมาชิกและมักมีที่มาอย่างเดียวกันคือรายรับหักด้วยค่าใช้จ่ายที่อนุญาตให้นำไปหักออกจากรายรับได้นั้นเอง นอกจากนี้มีเงินได้บางประเภทที่ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเสียภาษีให้แก่ประเทศในกลุ่ม

ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ กล่าวคือ เงินได้ประเภทกำไรที่ได้รับจ่ายจากประเทศอื่น (Exemptions for received profit distributions) เงินได้จากการจำหน่ายหุ้น (Exemptions for proceeds from a disposal of shares) เงินได้ประเภทค่าใช้จ่ายจากการดำเนินการของสถานประกอบการถาวรในต่างประเทศ (Exemptions for foreign PEs) สาเหตุที่มีการยกเว้นเงินได้ให้เช่นนี้เพราะเงินได้นั้นถูกจัดเก็บภาษีโดยประเทศนอกกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปที่เป็นแหล่งเงินได้แล้วนั่นเอง อย่างไรก็ตาม แม้เงินได้นี้จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำไปเสียภาษีแต่เบื้องต้นต้องนำเงินได้นั้นมารวมคำนวณภาษีในประเทศที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปก่อน และประเทศที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกต้องยอมให้ผู้มีเงินได้นำภาษีที่ได้เสียไว้ในประเทศแหล่งเงินได้มาใช้เป็นเครดิตภาษีในประเทศที่บริษัทนั้นมีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกด้วย วิธีการนี้เรียกว่า วิธีเครดิต (Credit Method) เงินได้ประเภทนี้ที่พบได้บ่อยเช่น ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ เงินได้ประเภทอื่น

5. ภาษีของบริษัทกรณีไม่มีถิ่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรป (Taxation of non-resident companies) บัญญัติไว้ในร่างมาตรา 6 วรรค 7 โดยนำแนวความคิดมาจากร่างใน OECD Model กล่าวคือประเทศแหล่งเงินได้จะสามารถเก็บภาษีจากเงินได้ของผู้มีเงินได้นั้นก็จากเฉพาะเงินได้ที่เกิดจากการประกอบการของสถานประกอบการถาวรนั้นเท่านั้น ปัญหาว่าจะนำบทบัญญัตินี้ไปใช้แก่ประเทศแม่ที่เป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกของประเทศสหภาพยุโรปเท่านั้นหรือไม่ และให้ผลที่แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งข้อบ่งของการยกเว้นฉบับนี้นำมาจากมาตรา 24 วรรค 3 ของ OECD Model ที่บัญญัติว่า ภาษีที่เก็บจากสถานประกอบการถาวรซึ่งวิสาหกิจของรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งมีอยู่ในรัฐผู้ทำสัญญาอีกรัฐหนึ่งจะไม่เรียกเก็บในอีกรัฐหนึ่งนั้นโดยเป็นการอนุเคราะห์น้อยกว่าภาษีที่เก็บจากวิสาหกิจของอีกรัฐหนึ่งที่ประกอบกิจกรรมอย่างเดียวกันในสถานการณ์เดียวกัน ไม่มีข้อความใดในข้อนี้ที่จะถือเป็นการผูกพันรัฐผู้ทำสัญญารัฐหนึ่งที่จะให้แก่บุคคลผู้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐนั้น ซึ่งค่าลดหย่อนส่วนบุคคล การผ่อนผัน และการหักค่าลดตามความมุ่งประสงค์ในทางภาษีซึ่งตามกฎหมายนั้นให้แก่บุคคลผู้ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในรัฐนั้นเท่านั้น ซึ่งหลักการนี้เรียกว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) กล่าวคือ

ต้องไม่เลือกปฏิบัติทั้งกับสถานประกอบการถาวรที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศอื่นนอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป โดยให้มีการปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกันกับสถานประกอบการถาวรที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศของตน เช่น หากผู้มีเงินได้ได้รับเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นประเภทใดจากประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป ก็ต้องนำเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นนั้นไปใช้แก่สถานประกอบการถาวรที่มีถิ่นที่อยู่นอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สามด้วย เงินได้ประเภทที่พบได้บ่อยเช่นเงินกำไร (Profits distributed) กำไรฝ่ายทุน (Capital gains) เงินได้ที่รับยกเว้นอื่น (Other PEs) และในทางกลับกัน หากผู้มีเงินได้ได้รับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นประเภทใดจากประเทศนอกกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศแหล่งเงินได้ ก็ต้องนำเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นนั้นไปใช้แก่สถานประกอบการถาวรที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปด้วย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หลักการนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าหากประเทศคู่สัญญาทั้งสองมีสนธิสัญญาระบุให้สิทธิยกเว้นการเก็บภาษีประเภทหนึ่งประเภทใดไว้ ก็ต้องถือว่าสนธิสัญญานั้นมีศักดิ์ทางกฎหมายที่สูงกว่าร่างฉบับนี้ เว้นแต่ร่างฉบับนี้จะได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้เป็นอย่างอื่น

6. บทบัญญัติพิเศษ (Special provision) เช่น

- การโอนทรัพย์สินไปยังประเทศที่สาม (Transfer of Assets to Third Countries) เช่นทรัพย์สินประเภทติดตังตรงตรา (fixed assets) เช่นการจำหน่ายทรัพย์สินทั้งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างหากจะโอนไปยังประเทศแม่ที่อยู่นอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สาม ถือเป็นเงินได้ต้องนำมารวมคำนวณภาษีก่อนที่ทรัพย์สินนั้นจะถูกโอนออกไปจากประเทศในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปด้วย

- การหักลดมูลค่าของทรัพย์สินกรณีบริจาคเงินให้แก่องค์กรการกุศลสาธารณะที่อยู่ในประเทศนอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สาม (Deductibility of Gifts to Charitable Bodies in Third Countries) จะได้รับยกเว้นภาษี ซึ่งข้อบทนี้มีผลกระทบเล็กน้อยมากเพราะเกิดผลประหลาดว่าเหตุใดเงินได้จึงได้รับการยกเว้นจากประเทศนอกกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป แทนที่จะเป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกนั่นเอง ต่อมาร่างข้อบทนี้จึงได้รับการแก้ไขให้ไม่ว่าจะเป็นองค์กรการกุศลสาธารณะในหรือนอกกลุ่มประเทศสมาชิก

สหภาพยุโรปก็สามารถนำเงินได้ที่ได้รับยกเว้นนี้ไปหักออกได้แต่ไม่เกิน 0.5 เปอร์เซ็นต์ของเงินได้ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามก็ต้องการการกุศลินี้หมายถึงองค์กรที่ได้รับการยอมรับว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณะและไม่เกี่ยวข้องทางการเมือง

- นิติบุคคลมีฐานะทางกฎหมายแยกต่างหากจากผู้ถือหุ้น (Transparent Entities) หรือไม่ ปัญหานี้แม้ประเทศสมาชิกในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปก็ยังมีความเห็นทางกฎหมายที่แตกต่างโดยออกกฎหมายภายในบังคับใช้แก่นิติบุคคลในแต่ละประเทศไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน ร่างฉบับนี้จึงวางหลักว่าหากนิติบุคคลนั้นตั้งอยู่ (location) ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปใดให้นำกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกนั้นมาบังคับใช้แก่นิติบุคคลที่ตั้งอยู่นั้น หากนิติบุคคลนั้นตั้งอยู่นอกประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สาม ให้พิจารณาว่าประเทศคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งตั้งอยู่ประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปใด ก็ให้นำกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกนั้นมาใช้ถือความแตกต่างหากจากกันหรือไม่บังคับใช้ ซึ่งจัดเก็บภาษีจากบุคคลที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากตัวบุคคลหรือไม่ย่อมมีผลทางกฎหมายต่างกัน

- การหักค่าใช้จ่ายของดอกเบี้ย (Non-deductibility of interest) ร่างฉบับนี้ไม่ได้ระบุถึงนิยามคำว่าดอกเบี้ยไว้เพราะคำจำกัดความจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศที่ออกกฎหมายภายใน ดังนั้นดอกเบี้ยในความหมายของร่างฉบับนี้จึงนำความหมายของดอกเบี้ยจาก OECD Model มาใช้บังคับแก่ประเทศในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป แต่หากเป็นประเทศนอกกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สามก็จะนำอนุสัญญาจัดภาษีซ้อนมาบังคับใช้ อย่างไรก็ตามก็ดี ประเทศในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปสามารถนำ CFC Rule ที่บัญญัติยกเว้นไว้ใน OECD Model มาบังคับใช้แก่คู่สัญญาได้ ซึ่งมีองค์ประกอบคือผู้มีเงินได้ต้องมีถิ่นที่อยู่ในประเทศนอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปหรือประเทศที่สาม บริษัทดังกล่าวต้องมีผู้ถือหุ้นที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเกินกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ และประเทศที่บริษัทดังกล่าวมีถิ่นที่อยู่สามารถจัดเก็บภาษีเงินได้นั้นได้เกินกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ จึงจะสามารถนำเงินได้ดอกเบี้ยนั้นมาหักออกได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

บทที่ 9

พัฒนาการทางนโยบายทางภาษีของสหภาพยุโรป : การยกร่างกฎหมายธุรกรรมทางการเงิน

(Recent EU tax policy developments : Financial transaction tax

(FTT, Draft Directive))

หัวข้อการศึกษา

-สถานการณ์ในปัจจุบัน (Current status)

-วัตถุประสงค์ (Aims)

-ขอบเขตธุรกรรมทางการเงิน (Financial transactions/institutions/instruments; establishment of financial/non-financial institutions)

-อัตราและจำนวนภาษี (Rate and taxable amount)

-การป้องกันการเลี่ยงภาษี (Anti-Avoidance)

-บทบัญญัติด้านการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ (Administrative provisions)

-การจัดเก็บภาษีมากขึ้นหรือไม่ (How much will it raise)

-ผลกระทบต่อการทำธุรกรรมในยุโรป (Possible effects)

1. สถานการณ์ในปัจจุบัน (Current status) ร่างฉบับนี้ได้รับการเสนอครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 2011 แต่ขณะเริ่มต้นยังไม่ได้รับการยอมรับจากประเทศในกลุ่มสมาชิกของสหภาพยุโรป เช่น อังกฤษไม่ออกกฎหมายภายในบังคับใช้ในการจัดเก็บภาษีธุรกรรมทางการเงินเพราะลอนดอนเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่หากให้มีการจัดเก็บภาษีก็อาจไม่มีบริษัทในต่างประเทศสนใจเข้าไปทำธุรกรรมทางการเงิน อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกอื่นยังคงเห็นด้วยให้มีการออกกฎหมายจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งต่อมาประเทศสมาชิกที่ออกกฎหมายภายในบังคับใช้แก่บริษัทที่เข้ามาทำธุรกรรมทางการเงินภายในประเทศมี 11 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เอสโทเนีย กรีซ โปรตุเกส สโลวาเกีย สโลวาเนีย และสเปน และเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2013 จึงมีการเสนอให้มีการยกร่างขึ้นใหม่ โดยแบ่งบังคับใช้ออกเป็น 2 ประเภท คือร่างสำหรับกรณีมี FTT และกรณีไม่มี FTT

2. วัตถุประสงค์ (Aims) การยกร่างฉบับนี้มี 4 ประการ

- จัดการระบบสถาบันทางการเงิน
- จัดให้ธนาคารมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางการเงิน
- จัดให้มีการจัดเก็บภาษีกับธุรกรรมทางการเงินใดที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบ
- จัดให้มีช่องทางการจัดหาเงินในรูปแบบใหม่

3. ขอบเขตธุรกรรมทางการเงิน ร่างฉบับนี้ใช้บังคับแก่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งต้องจัดตั้งขึ้นในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป สถาบันทางการเงินนั้นต้องจัดตั้งขึ้นในประเทศคู่สัญญาฝ่ายนั้น และดำเนินธุรกรรมทางการเงินอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ว่าในนามตนเองหรือของผู้อื่น ซึ่งเป็นกรอบความหมายอย่างกว้าง อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ต้องประกอบด้วยการทำธุรกรรมทางการเงิน มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจัดตั้งขึ้นในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป สถาบันทางการเงินนั้นจัดตั้งขึ้นในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป 11 ประเทศดังกล่าว

ร่างฉบับนี้ได้ให้ความหมายของธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transactions) ไว้ดังนี้

- การตกลงซื้อขายตราสารหนี้ก่อนที่จะมีการทำสัญญากัน
- การโอนหรือขายหุ้นของกลุ่มนิติบุคคลแม้เป็นบริษัทในเครือเดียวกัน
- การตกลงแก้ไขเปลี่ยนแปลงตราสารอนุพันธ์
- การแลกเปลี่ยนตราสารทางการเงิน
- การให้เช่าหรือให้ยืมและได้รับเงินจากหลักทรัพย์นั้น

อย่างไรก็ดี ร่างฉบับนี้ระบุยกเว้นความหมายธุรกรรมทางการเงินไว้ดังนี้

- การทำธุรกรรมในตลาดแรก (Primary market transactions)
- การทำธุรกรรมของสหภาพยุโรป ธนาคารกลางสหภาพยุโรป องค์กรระหว่าง

ประเทศอื่น

- การทำธุรกรรมกับธนาคารกลางของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป

ร่างฉบับนี้ได้ให้ความหมายของสถาบันการเงิน (Financial Institutions) ไว้ดังนี้

- บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน
- ตลาดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทางการเงิน
- สถาบันเครดิต
- บริษัทประกันภัย
- กองทุนบางประเภทเช่นบำเหน็จบำนาญ
- หน่วยงานของบริษัทที่ตั้งขึ้นเพื่อการทำธุรกรรมทางการเงิน

- บริษัทใดที่ทำธุรกรรมทางการเงินมีมูลค่ามากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์
อย่างไรก็ดี ร่างฉบับนี้ระบุเกี่ยวกับความหมายของสถาบันทางการเงินกับสำนักหัก
บัญชี (Clearing houses (CCPs, CSDs and ICSDs)) เว้นแต่ลูกค้าของสำนักหัก
บัญชีนั้น

ร่างฉบับนี้ได้ให้ความหมายของตราสารทางการเงิน (Financial Instruments) ไว้
ดังนี้

- หลักทรัพย์ที่โอนได้ เช่น หุ้น
- ตราสารที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น การลงทุนในกองทุน
- ตราสารอนุพันธ์ทางการเงินทุกรูปแบบ

อย่างไรก็ดี ร่างฉบับนี้ระบุเกี่ยวกับความหมายของตราสารทางการเงินไว้ดังนี้

- การทำธุรกรรมการแลกเปลี่ยนข้ามชาติ
- การซื้อขายสินค้าหรือการให้เครดิต
- ผลิตภัณฑ์ด้านผู้บริโภคเช่น สัญญาจ้างและประกันภัย เครดิตของผู้บริโภค

ร่างฉบับนี้ได้ให้ความหมายของการจัดตั้งสถาบันทางการเงิน (Establishment of
Financial Institutions) ไว้ว่าเป็นสถาบันทางการเงินที่จัดตั้งขึ้นในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพ
ยุโรป อย่างไรก็ดี แม้สถาบันทางการเงินนั้นจัดตั้งขึ้นนอกกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป แต่

- สถาบันทางการเงินนั้นได้รับอำนาจให้ทำธุรกรรมทางการเงินภายในกรอบจาก
ประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป
- สถาบันทางการเงินนั้นได้รับอำนาจจากประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปให้ทำ
ธุรกรรมนอกกลุ่มสมาชิกประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป แต่ก็เฉพาะกองทุนบาง
ประเภทเท่านั้น
- สถาบันทางการเงินนั้นจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป
- สถาบันทางการเงินนั้นมีสถานประกอบการอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป
- สถาบันทางการเงินนั้นมีสาขาตั้งอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป

- คู่สัญญาของประเทศที่ตั้งสถาบันทางการเงินทำธุรกรรมทางการเงินอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้น

กรณีจึงมีปัญหว่าบริษัทประเภทใดบ้างที่ไม่ใช่สถาบันทางการเงิน

(Establishment of Non-Financial Institutions) จึงต้องพิจารณาก่อนว่าบริษัท

ใดเป็นสถาบันทางการเงินเพราะบริษัทที่มีใช่สถาบันทางการเงินหากเป็นคู่สัญญา

ของบริษัทที่เป็นสถาบันทางการเงินก็จะเป็นสถาบันทางการเงินตามร่างฉบับนี้

ดังนั้นหากเข้าเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้แม้จะมีใช่สถาบันทางการเงินก็จะ

เป็นสถาบันทางการเงินขึ้นมาได้

- หากมีสถานที่จดทะเบียนหรือสถานบริหารงานอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป

- หากมีสาขาอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป

- หากมีคู่สัญญาออกตราสารทางการเงินในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป

อย่างไรก็ดี เงื่อนไขดังกล่าวหากเข้าขยเว้นการพิสูจน์ว่าแม้ทำธุรกรรมทางการเงิน

กันแต่ไม่มีจุดเชื่อมโยงระหว่างบริษัทที่อยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปจะ

มิใช่ความหมายของสถาบันทางการเงินซึ่งก็เป็นไปได้ยาก เช่น ธนาคารที่จด

ทะเบียนจัดตั้งในกรุงเทพมหานครและมีหุ้นอยู่ในประเทศกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป

ประสงค์จะขายหุ้นนั้น ถือเป็นการทำธุรกรรมตามกรอบความหมายของสถาบัน

การเงินตามร่างฉบับนี้

4. อัตราและจำนวนภาษี (Rate and Taxable amount) อัตราภาษีที่บังคับใช้ในกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องไม่น้อยกว่า 0.1 เปอร์เซ็นต์ของตราสารทางการเงิน และ 0.01

เปอร์เซ็นต์ของตราสารอนุพันธ์

5. การป้องกันการเลี่ยงภาษี (Anti-Avoidance) ร่างฉบับนี้วางกรอบความหมายอย่างกว้างให้มีการจัดการกับผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งจัดเก็บเงินเพิ่ม เป้าหมายการจัดการเก็บภาษีจึงอยู่ที่ประเทศในกลุ่ม

สมาชิกสหภาพยุโรป หรือประเทศคู่สัญญาที่ทำธุรกรรมทางการเงินกับประเทศในกลุ่มสมาชิก สหภาพยุโรป คู่สัญญาสองฝ่ายจึงมีภาระในการเสียภาษีร่วมกันตามร่างฉบับนี้

6. บทบัญญัติด้านการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ (Administrative provisions) ต้องให้มีการจดทะเบียนบริษัทกับประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อให้สามารถบังคับการจัดเก็บภาษีได้ตามร่างฉบับนี้ ไม่ ว่าจะเป็นการทำรายงานการแจ้งเงินได้ รายงานแสดงบัญชีรับจ่ายเป็นรายเดือน

7. การจัดเก็บภาษีมากขึ้นหรือไม่ (How much will it raise) หากการจัดเก็บภาษีเป็นไปตาม เป้าประสงค์ดังกล่าว ตามรายงานของคณะกรรมการสหภาพยุโรปประมาณการว่าจะสามารถ จัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นถึง 34 พันล้านยูโร แต่ในทางกลับกัน GDP การค้าการลงทุน และเงินได้ที่ทำให้ ได้รับเงินภาษีนั้นจะมีอัตราลดลงได้

8. ผลกระทบต่อการทำธุรกรรมทางการเงินในยุโรป (Possible Effects)

- การทำธุรกรรมมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น
- ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ
- การทำธุรกรรมเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรป ซึ่งลูกค้า จะถูกผลกระทบในการเสียค่าใช้จ่ายดังกล่าวแทน
- สภาพคล่องลดลง
- ตลาดเดียวของประเทศในกลุ่มสมาชิกสหภาพยุโรปได้รับผลกระทบอาจเคลื่อนย้าย ออก
- ผลกระทบดังกล่าวแพร่กระจายไปทั่วโลก